

Oona Virtanen
Minna Canth
-aiheisen
tuoteperheen
kuvituskonsepti

Muotoiluinstituutti 2023

Minna Canth -aiheisen tuoteperheen kuvituskonsepti

*Oona Virtanen
Opinnäytetyö
57 sivua*

*LAB-ammattikorkeakoulu • Muotoiluinstituutti
Medianomi (AMK)
Visuaalinen viestintä • Graafinen suunnittelu
Kevät 2023*

Tiivistelmä

Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella kuvituskonsepti Minna Canth -aiheiseen tuoteperheeseen. Tuoteperheen oli tarkoitus tulla myytäväksi Minna Canthin vanhaan kotitaloon Kuopiossa ja toimia osana rakennuksen kunnostusta varten käynnissä ollutta rahankeräystä, mutta tämä tavoite ei käytännössä toteutunut. Kuvituskonseptin tavoitteina oli kertoa Minna Canthin ja Kanttilan merkityksestä ja historiasta Suomessa.

Taustoituksessa perehdyttiin Minna Canthin historiaan ja hänen henkilöbrändiinsä ja kuinka sitä on hyödynnetty hänen tuotteistamisessaan. Minna Canth -aiheisten tuotteiden keskiössä ovat hänen sitaattinsa, jotka kuvaavat parhaiten hänen arvomaailmansa. Valituissa sitaateissa korostuu hänen ehdoton julkinen persoonansa. Kuluttajat voivat liittää Minna Canthin arvot ja persoonan osaksi omaa henkilöbrändiään käyttämällä hänen sitaatteillaan varustettuja tuotteita. Lisäksi tutustuttiin tuoteperheen kuvittamisen vaatimuksiin tarkastelemalla kuvitettujen tuoteperheiden visuaalisia ratkaisuja ja kuinka Kanttilan kaltaisessa museoympäristössä myytävät tuotteet palvelevat niiden asiakkaiden tiedonhalua.

Kuvituskonseptia varten toteutin digitaalisesti joukon pieniä kuvituksia Minna Canthista, hänen sitaateistaan tehtyjä puhekuplia, ja 1800-luvun lopun esineistöstä. Näitä yhdistelemällä pystyin kuvaamaan joustavasti ja monipuolisesti Minnalle tärkeitä paikkoja ja asioita Kuopiossa. Kuvituksissa hyödynsin värien kerrostamista, joka käytännössä toteutetaan tuotteen mukaan eri painotekniikoilla tai kerrostumista simuloidaan digitaalisesti.

Avainsanat: Tuoteperhe, tuotekuvitus, Minna Canth

Abstract

The topic of the thesis was to create an illustration concept for a Minna Canth -themed family of products. The product family was planned to be sold at Minna Canth's old home Kanttila in Kuopio as a part of a fundraising campaign for renovating the building, but this never happened in practice. The goal of the illustration concept for the product family was to highlight the history and significance of Minna Canth and Kanttila in Finland.

The research portion Minna Canth's history, her personal brand and how it has been utilised in products made about her. Focus of Minna Canth -themed products is on her quotes that best illustrate her values. The most used quotes promote her headstrong public persona. Wearers of these products can then associate Minna Canth's values and personality with their own personal brand. Additionally, the requirements of illustrating products were examined by analysing other illustrated product families, and how products sold in museum environments like Kanttila serve their customers' goals of increasing their knowledge.

For the illustration concept, I created digitally a large group of small illustrations depicting Minna Canth, speech bubbles showing her quotes, and décor based on the late 1800s. Through mixing and matching these illustrations I could depict flexibly and variedly things and places that were important to Minna Canth in Kuopio. The illustrations utilised layering of colours which in practice would be achieved through different printing techniques or by simulating the layering digitally, depending on the product.

Keywords: Product family, product illustrations, Minna Canth

Sisällys

Tiivistelmä/Abstract

1. Johdanto 5

2. Minna Canth henkilöbrändinä 7

2.1. Minna Canthin henkilöbrändin historia 8

2.2. Visuaalisia tulkintoja Minna Canthista 14

2.3. Minna Canthin brändin tuotteistaminen 19

3. Kuvitettu tuoteperhe 22

3.1. Tuoteperheen kuvittaminen 23

3.2. Kuvitettujen tuoteperheiden tarkastelua 25

3.3. Museoiden tuoteperheet 29

4. Kuvituskonsepti 31

4.1. Alkuperäinen toimeksianto 32

4.2. Kuvitusjärjestelmä 34

4.3. Typografia 42

4.4. Tuote-esimerkit 44

5. Yhteenveto 50

6. Lähteet 53

1
Johdanto

Aiheen valinta

Idea Minna Canth -aiheeseen tuoteperheeseen tuli alun perin graafisen suunnittelun työharjoitteluni aikana Kuopiossa. Olin mukana toteuttamassa Minna Canthin kotitalon Kanttilan remontin markkinointia, ja projektista tuli minulla henkilökohtaisesti tärkeä ajan kuluessa. Kuopiolaisena haluaisin nähdä talon kunnostettavan uuteen käyttöön ja yhtä Kuopion harvoista merkittävistä henkilöistä juhlistavan näkyvämmmin.

Tuoteperheen avulla oli tarkoitus kerätä varoja remonttia varten. Toimeksiantajana tuoteperheen suunnittelussa alussa oli Anja Lappi, joka kuuluu Minna Canthin talo ry:n hallitukseen, ja jonka yritys Anya Productions Ky on vastuussa remontin markkinoinnista. Kanttilan muuttuneen taloudellisen tilanteen takia tuoteperhettä ei kuitenkaan päästy toteuttamaan käytännössä, jolloin opinnäytetyön aihe muuttui kuvituskonseptin suunnitteluksi mahdollista Minna Canth -aiheista tuoteperhettä varten.

Kuitenkin toimeksiantajan oltua olennaisesti mukana suunnittelun alussa, en ollut aikeissa luopua tuolloin asetetuista tavoitteista. Toimeksiantajan vaatimus oli ollut, että kuvitukset hyödyntäisivät Minna Canthin sitaatteja ja että Kanttilan täytyy olla edustettuna kuvituksissa. Tuoteperheen olisi ollut tarkoitus tulla myyntiin Kanttilaan, jolloin tuoteperhe olisi ollut osa vierailijoiden kokemusta Kanttilassa käynnistä.

Aiheen raja

Opinnäytetyön teoriaosuuden keskiössä on Minna Canthin henkilöbrändiin tutustuminen ja pohdinta, kuinka sitä voi hyödyntää tuoteperheen suunnittelussa. Historiallisena henkilönä Minna Canthin henkilöbrändin rakentuminen eroaa elossa olevasta henkilöstä. Tutkimus on ajansaatossa tuonut Minna Canthista esiin yksityiskohtia, joita hän ei itse halunnut eläessään näyttää yleisölle, ja muokannut näin hänestä vallitsevaa kuvaa nykypäivässä.

Tuoteperheen suunnittelun osalta tutustun kuvituksen rooliin ja vaatimuksiin tuoteperheessä. Minna Canth on hyvin arvopohjainen henkilö, joten tarkasteltavien tuoteperheiden kohdalla perehdyin siihen, kuinka niiden edustamat arvomaailmat näkyvät kuvituksen sisällössä sekä tuotetyyppien valinnoissa. Koska Kanttila on museon kaltainen ympäristö, on oleellista vilkaista, mitä tuotteita tällaisissa ympäristöissä tyypillisesti myydään, ja miten myytävät tuotteet palvelevat asiakkaita.

Produktio-osassa toteutan kuvituskonseptin Minna Canth -aiheista tuoteperhettä varten. Tuotteita ei tässä vaiheessa päästä toteuttamaan käytännössä ilman toimeksiantaa suunnittelussa mittakaavassa. Suunnittelussa korostuu siis kuvituksen joustavuus, jotta sitä voidaan soveltaa helposti tulevaisuudessa. Tasapainon löytäminen kuvituksen ja sitaattien välille on suunnittelun vaikein osa. Painoasioita ja kuvituksen sovellusmahdollisuuksia erilaisissa tuotteissa pohdiskelen teoreettisessa mielessä.

Motivaatio

Olen pitkään ollut kiinnostunut Kuopion paikallishistoriasta, ja Minna Canth ja Kanttila ovat täydellistä jatketta tälle harrastukselle. Olen kuvittanut jo aiemmin Kanttilan sisustusta ja ihastunut tuolloin 1800-luvun lopun runsaaseen sisustustyyliin. Palaan siis mielelläni tämän aikakauden kuvittamisen pariin.

Kanttilan puolesta puhumisesta ja remontin puolustamisesta on tullut itselleni intohimo, jonka vuoksi tähän aiheeseen päädyin. Tämä motivaatio hie- man kuitenkin kärsi, kun tuoteperhettä ei voitu enää käytännössä toteuttaa. Kuvittajana tämä kuitenkin helpotti työtaakkaani voidessani tällöin keskittyä tutkimukseen ja kuvituksen tekoon, enkä joutunut samanaikaisesti pohtimaan tuoteperheeseen liittyviä käytännön haasteita kuten yhteydenottoja painoihin, aikatauluja ja raha-asioita. ■

2
Minna Canth
henkilöbrändinä

2.1. Minna Canthin henkilöbrändin historia

Minna Canth (1844–1897), syntymänimeltään Ulrika Wilhelmina Johnson, on 1800-luvun lopulla Suomessa elänyt kirjailija ja yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka pyrki tuotannollaan parantamaan naisten ja muiden luokkayhteiskunnassa alempiarvoisina nähtyjien asemaa (Vuorikari). Minna Canthin ajatukset olivat ajalleen radikaaleja ja niiden katsotaan olleen paljon aikaansa edellä. Hänen merkityksensä vaikuttajana tunnustettiin niin hänen elinaikanaan kuin sen jälkeenkin. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 105.)

Hänen kirjallisuutensa edustaa ensisijaisesti realismia ja hänen näytelmistään tehdään yhä säännöllisesti uusia tulkintoja (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 69, 109). Tasa-arvoa hän pyrki edistämään myös kirjoittamalla lukuisia lehtiartikkeleita ja mielipidetekstejä varsinkin naisten asemasta (Nummela 2004, 11). Minnan nähdään onnistuneen eritoten naisten aseman parantamisessa, vaikka työ tasa-arvon eteen Suomessa on yhä kesken (Nieminen 1990, 145; Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 102).

Kirjailijan uran ohella Minna oli seitsemän lapsen leskiäiti, joka pyöritti Kuopiossa sekatavarakauppaa ja kirjallista salonkia. Rakennus on nimetty hänen mukaansa Kanttilaksi. Saavutustensa, ajamiensa asioiden ja vaiheikkaan elämänsä ansiosta Minna Canthia pidetään feminismin esitaistelijana ja merkittävänä tasa-arvon edistäjänä Suomessa (Karhu 1979, Nummelan 2004, 8 mukaan). Hänen kunniak-

seen liputetaan hänen syntymäpäivänään 19.3., joka on nimetty myös tasa-arvon päivänä. (Vuorikari.)

Henkilöbrändin rakentaminen

Henkilöbrändin osat voidaan määritellä henkilöstä riippuen eri tavoin. Henkilöbrändi kuitenkin pääsääntöisesti rakentuu henkilön toimintaa ulkopuolelta havainnoivien mukaan. Brändi siis rakentuu ulkopuolisten mielikuvien pohjalta. Tietoisessa henkilöbrändin rakentamisessa pyritään brändistä saamaan halutunlainen esimerkiksi pyrkimällä oman toiminnan kautta välittämään tiettyjä arvoja. Toimintaa voi olla muun muassa mediassa näyttäytyminen, verkostoituminen, oman osaamisen kehittäminen ja jakaminen. Henkilöbrändin rakentaminen on olennaista, kun tavoitteena on lisätä henkilön ja hänen työnsä tunnettavuutta. (Luomajoki 2019.)

Menneisyyden henkilönä Minna Canthin henkilöbrändi nauttii tietyistä vapauksista. Suomalaiset tyypillisesti ihailevat edesmenneitä, karismaattisia hahmoja, koska heidän arvonsa määritetään heidän saavutustensa eikä heidän nykyisen läsnäolonsa mukaan (Sounio 2010, 42, 46). Minnan ei tarvitse pohtia läsnäoloaan hajautuvalla sosiaalisen median kentällä, koska muut puhuvat hänen saavutuksistaan hänen puolestaan. Tasa-arvon kysymykset ja niiden käsittely ovat laajentuneet Minnan omasta ajas-

Kuva 1: Viktor Barsokevitšin ottama muotokuva 50-vuotiaasta Minna Canthista (KUHMU 2017)

ta 1800-luvun jälkipuoliskolla ja näin häntä tarkasteltaessa jotkin hänen näkemyksensä ovat jääneet vanhanaikaisiksi. Tältä pohjalta tahdotaan kuvitella, kuinka hän ajattelisi asioista uuden teknologian ja kulttuurin valossa. Useimmissa kuvauksissa Minna ottaisi uudet aatteet positiivisesti vastaan ja muuttaisi ajatteluaan nykyajan mukaiseksi.

Minna Canth on ollut tutkimuksen näkökulmasta haastava henkilö, jos haluaa saada kuvan, mitä hän todella tunsi ajamistaan aatteista. Hän ei kirjoittanut itsestään paljoa ja piti tietoisesti julkisen ja yksityisen minänsä erillään, kuten hänen säilyneistä kirjeistään voi päätellä. (Nieminen 1990, 9; Ahola 2019, 46.) Minna Canthin ajassa henkilöbrändin käsitettä ei tunnettu, mutta hänen elämästään näkee, kuinka hän tietoisesti valitsi, miten hän puhui asioista ja itsestään julkisuudessa, ja miten hän näin rakensi mainettaan yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Minnan lapsuus ja aatemaailman perusta

Minna on aikuisuudessaan kuvannut lapsuuttaan onnelliseksi. Hän oli kolmesta lapsesta vanhin ja hyötyi luokkayhteiskunnassa Tampereella tehtaanjohtajaisänsä tuomasta sosiaalisesta asemasta. Tästä huolimatta Minna kertoi viettäneensä mieluiten aikansa kaduilla ihmisten seassa ystäviensä kanssa leikkien. Myöhemmin perhe muutti isän työn perässä Kuopioon pitämään Finlaysonin puotia. Kuopiossa sosiaalinen pikku-Miinu viihtyi kaupan tiskillä ja oppi

siellä savolaisten tavoille. Tuohon aikaan nuoret tytöt pidettiin tyypillisesti sisätiloissa ja heille opetettiin naisille kuuluvat kodin työt, mutta Minna ei sopinut tähän muottiin. Äiti oli tästä pettynyt, mutta ei silti Minnan elämää mitenkään rajoittanut (Ahola 2019, 23). Teini-ikäinen Minna nautti vapaa-ajallaan kävelyretkistä, tanssimisesta ja pienten näytelmien järjestämisestä ystäviensä kanssa. Mainittakoon, että lähimpänä hänen sydäntään oli itse näytteleminen, ei näytelmien kirjoittaminen, mistä hänet tunnetaan myöhemmin. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 8, 14–16.)

Tutkijoiden mukaan Minnan ensimmäinen koulu kuusivuotiaana Tampereella on hänen myöhempää aatemaailmaansa tarkastellessa tärkeä. Finlaysonin tehdas tarjosi sen työntekijöiden lapsille mahdollisuuden ruotsinkielisen koulun käymiseen sukupuolesta ja yhteiskuntaluokasta riippumatta. Opetus oli luonteeltaan uskonnollista ja ajalleen poikkeuksellisesti pojat ja tytöt opiskelivat yhdessä. Jo pienestä pitäen Minna oli kasvokkain erilaisista kodeista tulevien ihmisten kanssa. (Nummela 2004, 20.)

Koulut käytyään ja valmistuttuaan 17-vuotiaana Minna haaveili itsenäisen naisen elämästä. Hän päätyi pari vuotta myöhemmin hakemaan Jyväskylään perustettuun kansakoulunopettajaseminaariin sen ensimmäisten opiskelijoiden joukossa. Idean opettajuudesta hän oli saanut aikoinaan isältään, mutta Kuopion puodin heikentyneen rahatilanteen vuoksi isä vastusti nyt itsenäisen ja köyhän opettajattaren uraa (Ahola 2019, 23, 54). Tämä ei kuitenkaan Minnaa pysäyttänyt, ja vanhemmat lopulta

---

*Jo pienestä pitäen
Minna oli kasvokkain
erilaisista kodeista
tulevien ihmisten kanssa.*

---

lämpenivät idealle muutosta Jyväskylään. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 16.)

Tutkijat ovat kuvanneet Minnan opiskeluaikaa Jyväskylässä raskaaksi: päivät olivat pitkiä eikä opiskelu ollut kovin vapaamielistä. Aika seminaarissa jäi kuitenkin lyhyeksi: Minnan tuli kihlautua isänsä määräyksestä kaupan taloudellisen tilanteen heikennyttyä entisestään nälkävuosien myötä (Nummela 2004, 13, 40). Vaihtoehtoina oli joko isän suosittelu kosija Kuopiosta tai seminaarin lehtori Johan Ferdinand Canth, jonka Minna lopulta valitsi. Tämä merkitsi opintojen loppua Minnalle, koska aikalaishäätöjen mukaan ei ollut soveliaasta, että lehtorin rouva opiskelisi tai toimisi itse opettajattarena. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 21–23.)

Vaikka opinnot jäivät kesken, Minna pääsi opetuksen aikana kosketuksiin sen kanssa, kuinka eriarvoiseksi tyttöjen ja poikien kuin myös varakkaiden ja köyhien opetus oli luotu ylhäältä käsin. Minna sai myös paljon tietoa eri oppiaineista, mikä ei ollut yleensä mahdollista naisille tai vähävaraisille. Nämä opinnot antoivat hänelle uutta kykyä tarkastella maailmaa ja selkeän tavoitteen koulutuksen kehittämisessä ja tasa-arvoistamisessa. Omille tyttärilleen

Minna järjesti yksityisopetusta, jotta nämä saattoivat suorittaa ylioppilastutkinnon Kuopion tyttökoulun puutteellisesta opetuksesta huolimatta. Yhdessä tätä ajatusta jo pidempään pohtineiden kanssa hän varmisti tasaveroisen opetuksen Kuopiossa vuonna 1892, kun Kuopioon avattiin maailmalta tulleiden uusien aatteiden innoittamana yhteiskoulu. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 22, 52–55; Vuorikari.)

Minna kirjallisena vaikuttajana

Minna yritti naimisiinmenon jälkeen ensimmäiset vuodet sopeutua vaimon tyypilliseen rooliin, mutta alkoi ajansaatossa vaatia taas omannäköistä elämää. Jyväskylässä Minna aloitti tuotteliaan kirjailijan uransa. Hän ja hänen puolisonsa lehtori Canth työskentelivät yhdessä useassa lehdessä Jyväskylässä. Minna oli eri kielisten koulujen käynnin ansiosta kaksikielinen, mutta hän kirjoitti ensisijaisesti suomen kielellä, mikä teki hänestä Suomen ensimmäisen suomenkielisen sanomalehtinaisen. (Ahola 2019, 22; Vuorikari.)

Minna kirjoitti muun lehtityön ohessa pakinoita ja kommentoi ahkerasti yhteiskunnan ongelmakohtia. Naisasialiike oli Minnan kirjoittamisen ytimessä. Hän käsitteli eri tapoja, kuinka naisen kohtaama epätaasa-arvo ilmeni yhteiskunnassa. Koulutuksen ohella hän puhui paljon muun muassa siveellisyyteen liittyvästä kaksinaismoralismista. Ajan arvojen mukaisesti naisen täytyi olla neitsyt ennen naimisiinmenoa,

kun taas miesten oli aina saatava tyydyttää seksuaaliset tarpeensa. On muistettava, että 1800-luvulla ehkäisymenetelmiä ei ollut saatavilla ja nainen oli näin altavastaajan asemassa seksuaalisessa kanssakäynnissä. Prostituutiota kritisoidessaan Minnan huoli oli prostituoitujen oikeuksissa ja yhteiskunnallisessa asemassa. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 26–27, 55–57.)

Minnan lehtikirjoitukset tunnisti hänen kärkevästä ja ehdottomasta tavastaan käsitellä aiheita.

Minnan lehtikirjoitukset tunnisti hänen kärkevästä ja ehdottomasta tavastaan käsitellä aiheita, sekä ärsytti vallassaolijoita että keräsi hänelle hengenheimolaisia (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 27). Minna haki aktiivisesti teksteilleen huomiota ja tavoitteli tätä muun muassa klikkiotsikoihin verrattavilla avauksilla kuten *Maamme suurin vihollinen* puhuesaan alkoholista. Hänen tapaansa kirjoittaa on kuvattu vuoropuhelumaiseksi: hän kutsui lukijat keskustelemaan ja väittelemään aiheista (Ahola 2019, 177). Suomen kielellä kirjoittaminen ei ollut myöskään ajalle itsestäänselvyys. Lehtiä lukevasta kansasta valtaosa oli yhä ruotsinkielisiä ja suomen kirjakielen keskeneräinen tuotti haasteita. Suomen kielellä kirjoittaminen oli aatteellinen valinta tiedon

demokratisoinnissa, tavallisen kansan houkuttelemisessa keskusteluun ja kielen aseman parantamisessa. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 26, 29, 51–52.)

Vaikuttamisen välineenä Minnaa kiinnostivat tarinat, joissa lukija luontaisesti samaistuisi hahmoihin ja heidän ongelmiinsa. Minna harjoitteli proosan taitojaan lehdissä kirjoittamalla lyhyitä novelleja, mutta häntä kiinnostivat selkeästi eniten näytelmät. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 27.) Kirjoitettuun kieleen verrattuna näytelmien puhuttu kieli oli saavutettavampi ideoiden levittämismuoto.

Minna Canthin kirjallisuus edustaa ensisijaisesti realismia (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 69). Realismi kehittyi alkujaan 1800-luvun puolivälissä vastareaktiona romantiikan suuntaukseen, joka oli painottanut tunteiden ja mielikuvituksen merkitystä. Realismi pyrkii kuvaamaan arkista maailmaa, niin ulkoista kuin hahmojen mielen sisäistä, sijoitettuna tiettyyn aikaan ja paikkaan. Tärkeää tyyllilajille on totuudellisuuteen pyrkiminen kuvauksissaan, vaikka tarina itsessään olisi fiktiivinen. Teosten aiheina ovat usein yhteiskunnan epäkohdat ja muuttuvan maailman vaikutus ihmiseen. (Tieteen termipankki 2015.)

Todellisuuden kaunistelemattomuus oli Minnalle tärkeää ja hän keskittyikin alun näytelmätuotannonsaan erityisesti yhteiskunnan rumuuden esiintuomiseen, mikä järkytti ajan konservatiiveja. Ensimmäinen suurta valtakunnallista vihaa konservatiiveissa herättänyt näytelmä oli *Työmiehen vaimo* (1885), jonka tarina keskittyi kaupunkilaistyöläisten kes-

kuuteen. Kritiikin aiheina näytelmässä olivat alkoholi-
linkäyttö ja miehen ja naisen välinen epätasa-arvo
avioliitossa. Näytelmää vastustettiin julkisesti, mutta
yleisömenestyksen ansiosta se pysyi teattereissa ja le-
visi Suomen ulkopuolellekin. Näytelmän uskotaan vai-
kuttaneen suoraan lainsäädäntöön parantamalla naisen
omistusoikeuksia avioliitossa (Heikura 2023). Samoin
ei kuitenkaan käynyt *Kovan onnen lapsia* (1888) kans-
sa, ja kyseinen näytelmä nähtiin lavalla Minna Canthin
elinaikana vain yhden kerran. Näytelmässä työläiset
nousevat kapinaan rikkaita vastaan, minkä konservatiivit
pelkäsivät tapahtuvan oikeasti, jos tavallinen vä-
estö näkisi näytelmän. Minna Canthin näytelmät olivat
todellinen uhka vallitsevalle järjestelmälle. Teatterin oli
pakko vetää näytelmä pois ohjelmistosta ulkopuolelta
saamiensa tukien menettämisen pelossa. (Mäkinen &
Uusi-Hallila 2003, 73–75, 77.)

Edellä kuvatut näytelmät ovat Minnan raadollisim-
pia ja lähentelevät tutkijoiden mielestä enemmän na-
turalistista tragediaa kuin realismia. Ne olivat hyvin
radikaaleja kannanottoja aikanaan. (Ahola 2019, 150.)
Minna Canthin myöhemmät näytelmät muistetaan
parhaiten niiden moninaisista ja syväluotaavista nais-
kuvauksista, jollaisia ei siihen mennessä ollut Suomen
lavoilla nähty (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 86–87).

Minnalla oli palava halu ymmärtää erilaisten ih-
misten asemaa yhteiskunnassa (Ingström 2017). Hän
näyttäytyi tietoisesti hyljeksittyjen väestöryhmien,
kuten köyhien, mielisairaalaan suljettujen ja vankien
parissa keskustellessaan heidän ongelmistaan ja ke-
rätessään materiaalia näytelmiinsä. Minnan Jyvä-

kylässä opiskellessa Suomeen osuivat suuret nälkä-
vuodet, ja niiden aikana hän pyrki ystäviensä kanssa
auttamaan köyhiä kotiaskareissa ja hoitamaan heitä
luonnonlääkkeillä (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 25).
Säätyläispiireissä Minnan käytöksen katsottiin olevan
hänen arvolleen sopimatonta ja kirkko kritisoi Minnaa
hänen pyrkimyksistään puuttua Jumalan asettamaan
maailmanjärjestykseen auttamalla köyhiä (Mäkinen &
Uusi-Hallila 2003, 47). Kirkko myös syytti Minnaa myö-
hemmin nuorison villitsemisestä ateismiin ja pakanal-
isuuteen. Minna oli vakaumuksellinen kristitty, mutta
hänen mielestään Raamatun ja kirkon opetukset oli-
vat ristiriidassa, ja hän ajoi siksi uskonnonvapautta
Suomessa. (Nummela 2004, 55; Ahola 2019, 148–149,
201–202.)

Vaikuttajan elämää Kuopiossa

Jyväskylässä asuessaan Cantheille siunaantui kuu-
si lasta, joihin Minnalla oli läheiset välit. Pariskunta
rakennutti Jyväskylään oman talon, jonka sisäpuolen
Minna sai suunnitella. Odottaessaan seitsemättä las-
taan vuonna 1879 Minna jäi leskeksi puolisonsa sai-
rasteltua ensin pitkään. Minna sai kokea monta sydänsurua
näihin aikoihin, hänen nuoremman siskonsa ja isänsä
molempien kuoltua vain kaksi vuotta aiemmin ja
veljen seuraten perässä vuonna 1880. (Nummela 2004,
68–70.)

Kaupan hoito ja taloudelliset huolet jäivät muun
perheen kuoltua Minnan äidille, jolla ei ollut tarvitta-
vaa taloudellista osaamista. Suvun keskusteltua asias-

ta päätettiin, että Minna ottaisi Kuopiossa sijaitse-
van lankapuodin ja sekatavarakaupan hoitaakseen.
Minna oli harvinaisessa tilanteessa, jossa suvussa
ei ollut enää lainkaan miehiä perimään puotia. Les-
keys myös merkitsi, että Minna Canthin kaikki tulot
katosivat ja puoti oli näin hänen ainoa realistinen
toivo seitsemän lapsensa, äitinsä ja palveluskunnan
elättämisestä. (Nummela 2004, 56, 61, 68–72.)

Muutto Kuopioon vuonna 1880 otti Minna Canthin
voimille. Hän vietti talven avaamatta liikettä, ja pe-
rehtyi tuona aikana kaupanpidossa vaadittaviin tai-
toihin. Monet hänet tuttunsa taiteellisissa piireissä
epäilivät Minnan sopivuutta kauppiaksi ja pelkäsi-
vät sen haittaavan hänen tuolloin alulla ollutta kirjai-
lijan uraansa. Minna on itse myöhemmin todennut,
ettei hänellä ollut kokemusta taikka tarvittavaa pää-
omaa puodin pitämiseen ja pitänyt myöhempää me-
nestystään monien suotuisten sattumusten sarjana.
Merkittävin näistä oli elinkeinolain muutos vuonna
1880. Suomeen tuli elinkeinovapaus, joka salli Min-
na Canthin tapaan omaisuuttaan hallitsevan lesken
aloittaa kaupankäynnin ilman ylimääräisiä ongel-
mia. Yrityshistorioitsija Jorma Ahvenainen (1994)
on myös huomauttanut, kuinka Minnan optimisti-
nen asenne tulevaan ja mahdollisuuksien ja merki-
tyksen näkeminen vaikeuksissa ovat tärkeitä yrittä-
jän piirteitä (Nummela 2004, 78 mukaan). Minnalla
oli myös selkeästi silmää kaupan kannalta tärkeiden
suhteiden ylläpitämiselle ja hänen keräämänsä val-
takunnallinen huomio toi myös asiakkaita puotiin.
(Nummela 2004, 71, 74–75, 81, 100.)

Pari ensimmäistä vuotta Minna osallistui kaikkiin kaupan töihin. Ajan saatossa hän saattoi jättää myyntityön kaupan tiskillä palkollisille ja innokkaille tyttäriinsä ja paneutua vaikuttajan työhön (Nummela 2004, 93).

Minnalle muodostui merkittävät verkostot tuon ajan taiteilijoihin ja tieteilijöihin. Monet heistä vierailivat Kanttilassa Minnan salongissa, josta muotoutui aikansa kulttuurin keskus (kuva 2). Salongissa käytiin kiihkeitä keskusteluja uusista aatteista arkipäivän ongelmiin ja pidettiin kirjakerhoa ajan kulttuurivaikuttajien kesken (Vuorikari). Kanttilan ovet olivat kuitenkin auki kenelle tahansa, joka halusi kuunnella ja keskustella Minnan kanssa. Minna esimerkiksi muistelee yhdessä kirjeessään lämpimästi Niuvanniemen mielisairaalaista säännöllisesti vierailutta naista. Nuoret opiskelijat kävivät myös mielellään Minnan luona, ja Minna nautti tulevaan katsovien nuorten seurasta. Minna lainasi opiskelijoille merkittäviä, kalliita teoksia, jotka hän oli tilannut ulkomailta, sekä ylläpiti nuorille suunnattua näytelmäseuraa, Orasta. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 45–47, 72.)

Minnan näytelmät toivat hänelle paljon uusia ystäviä, mutta hänen radikaalit mielipiteensä ja shokeeraavat näytelmänsä myös karkottivat läheisiä ihmisiä pois hänen luotaan. Minna väitteli esimerkiksi ystävänsä kirjailija Juhani Ahon kanssa säännöllisesti ja heidän välinsä katkesivat vuosiksi siveellisyysasioista käydyin kiihkeän keskustelun jälkeen. He eivät koskaan selvittäneet asiaa keskenään,

Kuva 2: Skruuvipeli Kanttilassa 1890 ja 1896 välillä. Kuvassa vasemmalta oikealle Hanna Levander, Alma Tervo, Maiju Canth ja Minna Canth (Kuopion kaupunginkirjasto)

mutta pystyivät keskustelemaan muista aiheista riidan jälkeen. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 45–48, 52.) Aho kirjoitti Minnan kuoltua hänestä vuonna 1897 Päivälehteen muistokirjoituksen, jossa muisteli ystävänsä lämmöllä.

Konservatiivinen väestö paheksui Minna Canthin toimintaa avoimesti. Leskirouvan suosio tunnettujen taiteilijoiden ja vaikuttajien parissa ennemmin kiihdytti kuin helpotti hänestä leviäviä, ilkeämielisiä juoruja. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 46.)

Vastarinnasta huolimatta Minna jatkoi kirjoittamista kuolemaansa asti, eikä antanut vastakkaisten mielipiteiden horjuttaa häntä hänen työssään. Teatterinjohtaja Kaarlo Bergbom kannusti Minnaa heti hänen kirjailijauransa alussa kirjoittamaan suorapuheisesti realismin teorioita seuraten, ja niissä hän pysyi vastustuksesta huolimatta. (Ahola 2019, 174.)

---

*Kanttilan ovet olivat
auki kenelle tahansa,
joka halusi kuunnella ja
keskustella Minnan kanssa.*

Yksityinen Minna

Minna antoi tietoisesti ulkopuolisille kuvan järkkymättömästä kirjailijasta ja vaikuttajasta, jotta hänen tavoitteensa yhteiskunnassa olisivat yhtä horjumattomia. Vahvasti aatteellisena henkilönä Minna Canthin kuvaa on kiillotettu tahallaan tai tahattomasti (Ahola 2019, 53). Tiiveimmissä elämäkertoissa hänen tavoitteensa ja mielipiteensä muodostavat selkeästi kehittyvän jatkumon, joka ei ole välttämättä rehellinen kuvaus Minnasta. Viimeaikainen tutkimus onkin keskittynyt paljolti Minna Canthista leviävien väitteiden pohjan tarkistamiseen ja pyrkinyt luomaan Minnasta moniulotteisemman kuvan saatavilla olevan aineiston perusteella.

Minnan ystävä Lucina Hagman julkaisi ensimmäisenä Minna Canthista kertovan elämäkerran

vuonna 1906. Hagman antaa ymmärtää Minnan näytelmissä toistuvat kuvaukset vaimojaan pahoinpitelevistä miehistä olisivat kummunneet Minnan omasta elämästä. Myöhemmin tutkijat ovat kuitenkin todenneet, että elämäkerrassa näkyivät ennemmin Hagmanin omat tuntemukset kuin Minnan kokemukset. Minnan isänkin tiedetään panostaneen tyttärensä koulunkäyntiin enemmän kuin tuona aikana oli tapana, ja Minnan henkinen vakaus ja kypsyys kertovat turvallisesta kasvuympäristöstä. Perhe-elämästä Minnalle oli oman lapsuuden myötä muodostunut positiivinen käsitys, joka näkyi myös hänen suhteessaan omiin lapsiinsa. (Ahola 2019, 11–12, 24–25, 54.)

Minnan puoliso oli myös aikalaiskäsitystä avomielisempi, tehdessään vaimonsa kanssa molempia innoittavaa lehtityötä (Ahola 2019, 54). Vaikka perhe painosti Minnan avioitumaan, ei päätös opintojen lopettamisesta Jyväskylän seminaarissa ollut Minnalle täysin vastenmielinen, kuten joistain elämäkerroista voisi ymmärtää. Opinnot olivat kuitenkin olleet raskaita. Tiedetään myös, että Minna oli ulosmarssinut koulusta opetuksen epäkohtia protestoineen oppilasjoukon kanssa. (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 20–22.)

Joskus annetaan edelleen kuva, että lehtori Canthin kuolema olisi vapauttanut Minnan eikä hän siksi mennyt uudelleen naimisiin. Lehtorista annetun tiedon valossa, Minnan elämänvaiheet – ennen ja jälkeen puolisonsa kuoleman – näyttävät minulle erilaisina, mutta samanarvoisina. Minna löysi mo-

lemmista omat ilonsa ja surunsa. Uuden rakkauden löytäminen ei ollut kuitenkaan ensisijaista Minnalle hänen ottaessa monta uutta haastetta kontolleen puolisonsa kuoltua (Ahola 2019, 55).

Seksuaalielämään liittyvät aiheet olivat 1800-luvun lopulla julkisessa keskustelussa vältettyjä ja hävettäviä. Nuori Minna näyttäytyy kirjeissään suurena romantikkona, joka tietää millaista on olla ihastunut ja minkälaisia seksuaalisia tarpeita se herättää hänessäkin. Aikuisiällä hän on sittemmin kirjeissään osannut sanoittaa tuntojaan ja voimakkaita ristiriitojaan aiheen suhteen. Kirjeistä näkee Minnan osanneen myös kyseenalaistaa omia aatteitaan ja vieneen pohdintojaan monella osa-alueella pidemmälle kuin hänen jo radikaali julkinen minänsä. (Ahola 2019, 46–52.)

Minnan herkyys näyttäytyy myös eri tavalla hänen yksityisissä suhteissaan kuin hänen julkisessa kuvassa. Minnan kyky samaistua ihmisryhmiin kertoo suuresta empatiakyvystä. Hän osoitti suurta myötätuntoa vastustajilleenkin, joka ilmenee hyvin Juhani Aho kirjoittamassa muistopuheessa:

Mutta kerran sattui Minna Canth vierailemaan eräässä rauhallisessa maalaispappilassa. Ja katseltuaan elämää siellä ja hengitettyään sitä herttaista ilmaa, joka on niin useille maalaispappiloille omituinen, tuli hän niin liikutetuksi, että kyynelsilmin virkkoi: — ”Voi, voi, kuinka hyviä ihmisiä ne papit kuitenkin ovat . . minkätähden niitä niin sätitään ja moititaan!” (Aho 1897, 64.)

Minnan suuri herkyys oli myös hänen heikkoutensa. Minna kärsi helposti yksinäisyydestä ja vaikka hän ei siitä avoimesti puhunut, hänen saamansa vihaposti ja kritiikki pelotti ja ahdisti häntä niin, ettei hän kirjoittamansa mukaan joskus heti näytelmiensä ilmestyttyä uskaltanut lähteä ulos. Kesäisin Kanttila oli vieraita ja keskustelua täynnä, mutta talvisin Minna poti yksinäisyyttä ja tiettävästä kärsi unettomuudesta. (Ahola 2019, 56–57.)

Minnasta annettu kuva muista piittaamattomana toisinajattelijana on minusta virheellinen. Rohkean toisinajattelijan hänestä ei tehnyt vain hänen vakaumuksensa, vaan myös hänen taistelunsa omien arvojensa puolesta läheisten ihmisten hylkäämäksi tulemisen pelosta huolimatta.

2.2. Visuaalisia tulkintoja Minna Canthista

Sävy, jolla Minna Canthista puhutaan, on muuttunut verrattain vähän hänen kuolemansa jälkeen. Vaikka hänen elämänsä yksityiskohdat herättävät yhä tutkijoiden välillä erimielisyyksiä, on Minnasta kertovassa kirjallisuudessa puhuttu hänestä aina myönteiseen sävyyn. Vihamiesten puheet ovat jääneet pois julkisesta keskustelusta ja Minnan tekoja ylisetetään nykypäivänä varsin yksimielisesti. Visuaaliset tulkinnat Minnasta seuraavat tätä samaa kaavaa: kuvaukset ovat yhtenäisesti ihannoivia, mutta tekijät tekevät selkeitä valintoja kuvauksissaan julkisen, ehdottoman ja itsepäisen, tai yksityisen, herkän ja pohtivan Minnan välillä.

Kuvantekijät ovat kärsineet Minnaa kuvatessa lähdemateriaalin pulasta. Valokuvat Minnasta ovat ensisijaisesti hänen myöhäisiältään, eikä hänestä ole löydetty lainkaan lapsuuskuvia (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 9). Maalauksia hänestä hänen elinajaltaan on säilynyt muutama, mutta niistäkään ei saa selville edes Minnan hiustenväriä, sillä hän on teoksissa jo harmaantunut (kuva 3). Minna Canthilla olleiden vihamiesten määrää ajatellessa on yllättävää, ettei hänestä löydy tai ole säilynyt lainkaan piilapiirroksia.

Tämä materiaalin puute on johtanut siihen, että teoksissa pyritään kopioimaan Minnaa joko valokuvantarkasti tai Minnan tunnistaa enemmän muista piirteistä. Hänen kasvonpiirteensä eivät ole vakiin-

tuneet hänen tuntomerkeikseen samalla tavalla kuin hänen pystykampauksensa, vankka rakenteensa tai puhvihihat, jotka ovat nähtävillä useissa hänestä otetuissa valokuviissa. Toistuvaa on myös pyrkimys muistuttaa kuvankatsojia Minna Canthin omasta ajasta muodin, sisustuksen tai menneisyyttä henkivien värien avulla.

Julkinen taide

Ensimmäiset julkisesti nähtävillä olevat teokset Minna Canthista tulivat vasta 1900-luvun puolivälin tienoilla. Vuonna 1937 paljastettu Eemil Halosen patsas Kuopiossa ja 1944 julkaistu ja Signe H. Janssonin kuvittama postimerkki, joka pohjautuu Eero Järnefeltin luonnokseen 50-vuotiaasta Minna Canthista (KUHMU 2018a, KUHMU 2018b). Molemmat ovat realismiin pyrkiviä, mutta hyvin maskuliinisia kuvauksia naisesta. Halosen patsaan figuuri istuu tukevasti jalustalla ja tuijottaa suoraan eteenpäin kuin haastaakseen katsojansa (kuva 4). Postimerkissä naisen kasvot ovat hyvin kulmikkaat ja ilme totinen (kuva 5).

Minnan jähmeys näissä teoksissa tuntuu vieraalta hänestä lukemieni kuvausten rinnalla. Teosten tekijät myös tunsivat Minnan hänen eläessään. Syy maskuliiniseen tapaan kuvata Minna Canthia löytyykin Suomen veistostaiteen historiasta. Kuopion patsas

Kuva 3: Kaarlo Vuoren akvarelli Minna Canthista 1891 (Jämsen 1998)

Kuva 4: Minna Canthin päivän kunniaksi kukitettu Eemil Halosen Minna Canth -patsas Kuopiossa (Kuopion kaupunki 2019)

Kuva 5: Signe H. Janssonin kuvittama Minna Canthin satavuotispostimerkki (Postimuseo)

on sikäli merkittävä, että se on ensimmäinen tiettyä suomalaista naista kuvaava merkkiteos Suomessa. Naisen rooli veistoksissa Suomessa tuohon mennessä oli ollut symbolinen ja nainen yleisimmin kuvattu kevyeksi ja jopa eteeriseksi. Merkkihenkilöt ovat olleet ensisijaisesti miehiä ja tällöin maskuliinisuus on rinnastettu uskottavuuteen, jota Minna Canthin patsas vaati. (Lindgren 2000, 133–134, 139–140, 144–148.) Patsas on samalla haastanut yhteiskuntaa kuvaamalla naisen yhtä arvokkaasti kuin miehen, ja myös seurallut tuon ajan ajatusta siitä, millainen henkilö voitiin nähdä uskottavana.

Minna Canthista myöhemmin ilmestyneet näköispatsaat ja -teokset ovat sittemmin tekijöiltä, jotka eivät tunteneet Minna Canthia. Patsaat kuvaavat häntä näköisesti valokuvamateriaalin perusteella ja hänen tekojaan symbolisesti.

Opiskeluikäisestä Minnasta on kaksi julkista patsasta: Tampereella Lauri Leppäsen *Nuori Minna* -patsas vuodelta 1951 ja Jyväskylässä Pauli Koskisen *Nuori uneksija* -patsas vuodelta 1961 (KUHMU 2018a). Molemmissa veistoksissa Minnan ilme on varma ja eteenpäin katsova. Nuoremman Minnan katse ei ole ohikulkijoita kohti kuten Kuopion patsas, vaan jonnekin kauemmas. Koskisen patsaassa Minnan vierellä oleva kirja kuvastaa hänen tulevaa uraansa kirjallisuuden parissa (kuva 6). Patsaiden naiset ovat hoikempia verrattuna Kuopion patsaaseen, mutta eivät ole ihannoituja kuvauksia naisesta. Kuopiossa on myös nähtävillä Jukka Huhtalan 2007 Kanttilan kylkeen suunnittelema seinäreliefi,

Kuva 6: Pauli Koskisen Nuori uneksija -patsas Jyväskylässä (Kaski 2022)

Kuva 7 (rajattu): Jukka Huhtalan suunnittelema seinäreliefi Kanttilan kyljessä (Taskinen-Kekki 2022)

joka on tyylitelty muotokuva Minna Canthista (kuva 7). Teos on teknisen toteutuksen ansiosta moderni, eikä siitä erotu Minnan menneestä ajasta tyyppillisesti kertova puku. Minnan ilme on vakava ja kauas katsova, hieman hämmentävästi pois päin Kanttilasta eikä kohti rakennusta, josta teoksen tulisi viestiä.

Kuva 8: #nastywoman -keramiikkateos (Koistinen 2017)

Kuva 9: Minna Canth teoksessa *Sankaritarinoita tytöille (ja kaikille muille)* (Osipow 2018)

Julkisen Minnan kuvaukset

Minna Canthin visuaalisista kuvauksista suurin osa on tullut 1990-luvulla ja sen jälkeen. 90-luvulla Minnan kuolemasta oli kulunut sata vuotta ja tällöin uutta tutkimusta hänestä julkaistiin runsaasti. Kuvaukset keskittyvät kuvaamaan ensisijaisesti julkista Minnaa ja korostamaan hänen yhteiskunnallisia saavutuksiaan tai pohtimaan hänen rooliaan sen hetken yhteiskunnassa.

Julkisen Minnan kuvaukset seuraavat hyvinkin stereotyyppistä kuvaa feminististä, joka ei ole 1920-luvun pilapiirroksista 2020-luvulle muuttunut kauheasti: feministi ei edusta aikansa kauneusihanteita, hän elää itsenäisesti eikä pelkää näkyä ja kuulua yhteiskunnassa (Wade 2015). Kyseiset piirteet on helppo yhdistää Minnan henkilökohtaiseen historiaan. Julkista Minnaa käsittelevissä teoksissa hänet tunnistaa toisinaan paremmin hänen itsevarmasta asenteestaan kuin näköisyydestä.

Useat teokset korostavat Minnan poikkeuksellisuutta hänen omassa ajassaan. Hellevi Koistisen teoksessa Minnasta vuodelta 2017 nimeltä *#nastywoman* Minna seisoo itsevarmasti kädet puus-kassa (kuva 8). Teoksen nimi viittaa siihen, kuinka Minna oli jatkuva ongelma ja kiusankappale hänen aikanaan vallassa olleille miehille. Vastaavia kuvauksia Minnasta löytyy myös esimerkiksi teoksesta *Sankaritarinoita tytöille (ja kaikille muille)* (2018), jossa Minnalla on hyvin samankaltainen asento (kuva 9). Kuvan yhteydessä oleva fiktiivinen tarina kertoo, kuinka Minna astelee ylpeänä ulos teatterista oman

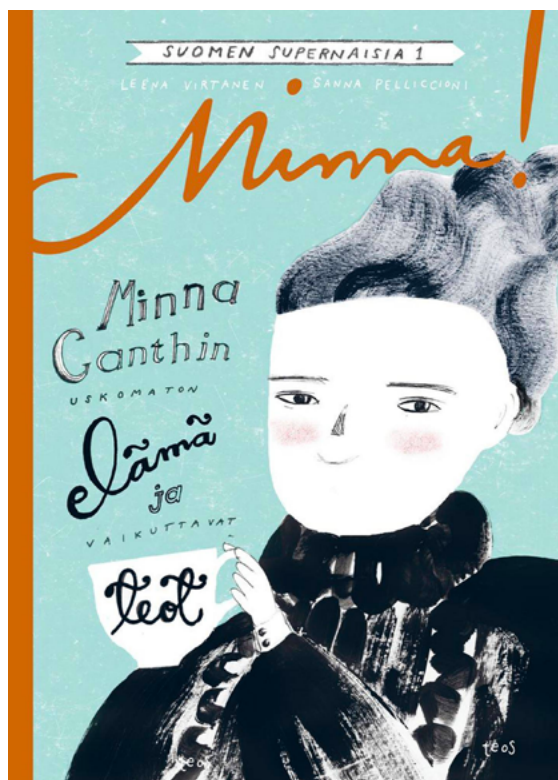
näytöksensä jälkeen muiden ajatuksista piittaamatta ja toimii näin esikuvana nuorille naisille (Miettinen 2018, 166–169).

Tarpeeksi pitkä aika Minna Canthin kuolemasta sallii myös vapaampien tulkintojen tekemisen hänestä. Historiallisella hahmolla voidaan leikitellä ja hänet saatetaan irrottaa omasta ajastaan vastaamaan kunkin uuden ajan aatteita. Eero Astalan sarjakuva koululaisten *Minna ja nykyaika* -kilpailusta vuodelta 1994 pyrkii kuvamaan, kuinka ja millaisia asioita Minna olisi ajanut, jos olisi elänyt 90-luvun Suomessa (kuva 10).

Kuva 10: Eero Astalan sarjakuva vuodelta 1994 (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 109)

Kuva 11: *Minna! Minna Canthin uskoton elämä ja vaikuttavat teot* -kirjan kannen kuvitus (Pelliccioni 2018)

Kuva 12: Minna oikealla kuvituksessa kirjasta *Ihmeellinen Minna ja suomalaiset supernaiset* (Partanen 2018)

Yksityisen Minnan kuvaukset

Minna Canthin 175-juhlan kunniaksi vuoden 2019 tiimoilla ilmestyi useita teoksia, joissa Minna Canthia on kuvattu ja käsitelty. Suurin osa uusista visuaalisista tulkinnoista löytyy lastenkirjoista, joiden tavoitteena on ollut kertoa lapsille Minna Canthin saavutuksista ja niistä arvoista, joita hän on ajanut. Juhlavuoden teema *mitä Minna tekisi* näkyy myös teoksissa pyrkimyksenä saada lapset pohtimaan tasa-arvon tilannetta nykypäivänä ja omia keinoja vaikuttaa sen toteutumiseen.

Lastenkirjan kohdeyleisön voi olla vaikea samaistua vanhaan leskirouvaan, joten Minnan persoonasta on luotu helpommin lähestyttävä kuva ihanan äidillisenä tai viisaana tietäjänä. Esimerkiksi Leena Virtasen kirjoittamassa ja Sanna Pelliccioniin kuvittamassa lastenkirjassa *Minna! Minna Canthin*

uskoton elämä ja vaikuttavat teot (2018) Minna kuvataan ensisijaisesti huolta pitävänä äitinä, ystävällisenä kaupan tätinä ja maailmanparantajana, joka on huolissaan monista yhteiskunnan epäkohdista. Kuvituksessa käytetyt haaleat sinisen, ruskean ja punaisen sävyt ja mustavalkoinen Minna-hahmo luovat yhtä lailla tunnelmaa menneestä ajasta ja pehmeästä henkilöstä, jota vakavat valokuvat Minna Canthista eivät samalla tavalla välitä (kuva 11).

Tällaisissa teoksissa korostetaan edelleen Minnan vaikuttavuutta, mutta hänet ja hänen ajamansa arvot nähdään pehmeämpinä. Teoksessa *Ihmeellinen Minna ja suomalaiset supernaiset* (2019) Minna pyritään kuvamaan hänelle arjisessa tilanteessa, jossa hän on ystäviensä ympäröimänä salongissaan (kuva 12). Minnan annetaan ymmärtää olleen samanaikaisesti

Kuva 13: Minna Canthin kuvitus kirjasta *Heistä tuli taiteilijoita: 12 muotokuvaa suomalaisista naistaiteilijoista* (Sormunen 2019)

ajalleen radikaali toisinajattelija ja suosittu ja helposti lähestyttävä henkilö.

Yksityinen ja pohtiva Minna saattoi kuitenkin olla myös hyvin räikeä persoona. Aiemmat yksityisen Minnan kuvauksiin keskittyvät teokset usein sivuuttavat tämän puolen hänestä. Valtaosa Minna Canthista kertovista teoksista on keskittynyt äidillisen hellään, vanhaan Minnaan, mutta Vilja-Tuulia Huotarisen kirjoittama ja Riikka Sormusen kuvittama *Heistä tuli taiteilijoita: 12 muotokuvaa suomalaisista naistaiteilijoista* (2019) rikkoo tämän kaavan. Teos on kokoelma fiktiivisiä katkelmia historiallisista suomalaisista naistaiteilijoista heidän nuoruudessaan. Tarinat ammentavat naisten mielenmaailman aiheista ja tekstimuoto tukee heidän taidemuotoaan. Nuoren Minnan osuus on kirjoitettu kirjeen muodossa, jossa hän valittelee ystävättärelleen sydänsurujaan ja maailman menoa (Huotarinen 2019, 29–32).

Kuvituksessa nuorella Minnalla on arvoituksellinen ilme, jonka voi tulkita vakavaksi ja pohtivaksi tai tussikynällä leikkiväksi, mahdollisesti jopa röyhkeäksi (kuva 13). Minnan tunnistaminen kuvituksesta on hankalaa, koska siitä ei löydy lainkaan niitä Minnalle tyypillisiä piirteitä, jotka olemme tottuneet näkemään vanhempaa Minnaa kuvaavissa teoksissa. Tämä kielii vastaavien kuvausten puutteesta. Kuopiolaisena tosin pohdin, näkevätkö tamperelaiset tai jyvaskyläläiset Minnan nuorempana heidän kotikaupunkiansa veistosten ansiosta.

Heistä tuli taiteilijoita on kaikin puolin harvainen teos tarjotessaan nuorille suoraan samaistuttavan, vielä keskenkasvuksen esikuvan, jonka molemmat mielenmaailmat, julkisen ehdoton ja yksityisen herkkä ovat löydettävissä tekstistä ja sitoutuvat luontevasti yhteen. Näin viimeisimpänä ilmestyneenä teoksena se herättää toivoa, että moninaista Minnaa voidaan tulevaisuudessa nähdä muidenkin kuin Minna Canth -tutkijoiden kirjoittamien teosten sivuilla.

Valtaosa Minna Canthista kertovista teoksista on keskittynyt äidillisen hellään, vanhaan Minnaan.

2.3. Minna Canthin brändin tuotteistaminen

Minna Canthin arvomaailma ja merkitys historiallisena henkilönä luovat hänelle ostokunnan, vaikka sen käsitys Minna Canthista vaihtelee. Koska hänen asenteestaan on tullut enemmän hänen brändinsä symboli kuin näköisyydestä, ovat tuotteiden keskiössä usein hänen aatemaailmaansa kuvaavat lausahdukset. Valtaosa Minna Canth -aiheisista tuotteista luottaakin juuri hänen sitaatteihinsa.

Sitaattien käytössä piilee kuitenkin vaaransa riippuen niiden valitsijan tarkoituksesta. Minna Maijala on Pasi Heikuran (2023) haastattelussa todennut sitaattien lähtevän kiertämään helposti ilman kontekstia ja maalaavan Minna Canthista näin myös virheellisiä kuvia. Maijalan mukaan suosittu sitaatti kuten *minä vähät välitän siitä mitä ihmiset sanovat ja kaikki naiset alkoot tehdä käsitoita* ovat olleet Minnan aikana poliittisia kannanottoja, mutta nykypäivästä käsin sitaatteja luetaan eri näkökulmasta. Minna puhui ja kirjoitti usein myös ironisesti, joka ei lausahduksista aina lukijalle välity.

Sitaattien uudelleen kontekstualisointi on myös mahdollisuus luoda uutta, kunhan se tehdään tietoisesti. Aika on voinut tuoda lauseisiin uutta huumoria tai merkityksiä, tai ne voivat olla vain henkilökohtaisesti osuvia riippuen kuluttajasta. Puettavissa tuotteissa luotetaan kuluttajan samaistuvan sitaatteihin ja haluavan liittää ne osaksi omaa identiteettiään. Tällaisia identiteettituotteita ostamalla kuluttaja voi

rakentaa omaa brändiään (Takala-Schreib 2016, 31).

Länsimaalaisessa, yksilö- ja kulutuskeskeisessä kontekstissa kuluttajillakin on oma, yksilöllinen brändi, jota rakennetaan käytettyjen tuotteiden ja palveluiden kautta. Tuotteiden avulla on tavoitteena sekä erottua joukosta kuin löytää oma joukkonsa, joka jakaa samanlaisen arvomaailman kuin kuluttaja. (Takala-Schreib 2016, 31, 34, 36, 53.) Minna Canthin brändin arvot houkuttelevat ensisijaisesti tasa-arvon puolestapuhujia, joille arvomaailman jakamisen tärkeys usein korostuu.

Tuotteisiin usein valitut sitaatit ovat ensisijaisesti luonteeltaan yksilökeskeisiä, korostaen pukijan identiteettiä, eivätkä ole aktiivista yhteiskuntakritiikkiä, mitä Minna Canth -tuotteiden olettaisi yleensä arvomaailmaltaan edustavan. Valitut sitaatit ovat voineet olla aikanaan valtakunnallisesti vaikuttavia, mutta menettäneet nykysäilytyksessä tämän merkityksen ja muuttuneet yksilökeskeisiksi kannanotoiksi.

Valituista sitaateista syntyy vaikutelma, ettei kuluttajien uskota jakavan Minna Canthin aatteita tai ne ovat edelleen liian räikeitä näkymään yhteiskunnassa eivätkä ihmiset uskalla julkisesti jakaa niitä. Vastakkaisen käsityksen kuitenkin saa Minna Canthista käytävästä keskustelusta erityisesti 175-juhlavuoden aikana, jolloin teemana oli *mitä Minna teki*. Juhlavuoden tavoitteena oli herättää keskustelua Minnan jatkuvasta ajankohtaisuudesta yhä vallit-

sevia ongelmakohtia kuten eriarvoisuutta lähestyttäessä (Minna Canthin seura ry 2019, 6). Jotkin tuotteet pyrkivätkin visuaalisesti korostamaan Minnan aatteiden nykyaikaisuutta moderneilla, kovilla päätteettömillä fonteilla (kuva 14).

Useimmat tuotteet eivät kuitenkaan pyri visuaalisesti erottamaan Minna Canthia ajastaan, vaan juuri korostavat sitä haalein, mennyttä aikaa kuvaavin

Kuva 14: Kassi, jossa on Minna Canthin sitaatti ja Jukka Huh-talan suunnittelema muotokuva (Minnan Puoti)

värein ja perinteisten serif-fonttien tai käsin kirjoitetun tekstin avulla. Minna Canthia kuvatessa kuvitukset pyrkivät tyypillisesti valokuvantarkkaan näköisyyteen ja kokeellisuutta näkee verrattain vähän kirjallisuuteen verrattuna (kuva 15). Valokuvia hyödynnetään myös tuotteissa, mutta niilläkään ei koskaan leikitellä vaan kuvia käytetään sellaisenaan (kuva 16).

Toistuva ilmiö Minna Canth -tuotteissa on valitettavasti niiden riskien oton puute. Pienemmät tekijät kuten esimerkiksi Nudge (kuva 17) ja Sointu Design (kuva 18) ovat pyrkineet kokeellisempiin ratkaisuihin Minnan kuvaamisessa koruissaan verrattaessa esimerkiksi Kuopion kaupungin Minna Canth -tuotepäheeseen, Suomen ainoaan Minna Canth -aiheeseen tuotepäheeseen, joka on hyvin perinteinen ja turvallinen (kuva 19 & 20). Minnan ollessa niin monipuolinen ja räikeä henkilö ja hänestä aiemmin nähtyjen kuvitusten perusteella häntä osataan kuvata monipuolisesti, mutta tähän ei olla tuotteissa vielä päästy tai uskallettu mennä. Suunnittelijalle tämä näyttäytyy selkeänä rakona markkinoissa.

Tuotteiden kohderyhmä

Sitaatit eivät usein katso käyttäjän sukupuolta, mutta niiden ollessa naisen päällä, ne uhkuvat tiettyjä naisia yhdistettyjen stereotyyppien rikkomista. Tuotteet ja niiden markkinointi onkin suunnattu ensisijaisesti naisyleisölle. Esimerkiksi Kuopion kaupungin t-paitoja on saatavilla vain lady fit ja unisex-malleina ja

Kuva 15: Heidi Kärkkäisen kuvittama Minna Canth -postikortti (Kuopion kaupunki)

Kuva 16: Viktor Barsokevitšin valokuvaan pohjautuva tarjotin (Kuopion kaupunki)

Kuva 17 (rajattu): Ordbord-sarjan kaulakoru, joka muodostuu Minnan sitaatista (Nudge)

Kuva 18: Minna Canthin nimi on otettu kuvitettuihin korvakoruihin hänen omasta käsikirjoituksestaan (Sointu Design)

Kuvat 19 & 20: Kuopion kaupungin puhtaasti sitaatteihin luottavaan Minna Canth -tuotepäheeseen kuuluvia tuotteita (Kuopion kaupunki)

Ordbord-sarjan *Minna Canth* -koruun on mainoksissa sonnustautunut tyypillisesti naisoletettuja henkilöitä (kuva 21). Tuotteiden värimaailmassa korostuu myös perinteisesti naisellisuuteen liitetty vaaleanpunainen väri, mutta sen voidaan nähdä myös kertovan Minnan optimisuudesta (Coloria 2021).

Kohderyhmän rajaaminen naisiin tuntuu loogiselta, koska Minna Canth on heille helpoiten lähestyttävä ja samaistuttava henkilö. Olen myös havainnut Minna Canthin parissa työskentelevien sekä asiakaskunnan naisvoittoisuuden Kanttilassa työskennellessäni. Kuopiossa tuotteita kuitenkin myydään myös sukupuolia tasaisemmin houkuttelevissa kohteissa kuten historia- ja taidemuseoissa sekä Kuopion opastepisteillä. Tällaisissa pisteissä myytävät tuotteet myös palvelevat paremmin laajempaa yleisöä olemalla enemmän matkamuistomaisia kuten magneetteja ja postikortteja kuin tyypillisiä identiteettituotteita kuten vaatteita.

Minna Maijala korostaa Pasi Heikuran (2023) haastattelussa Minnalta löytyvän monipuolisesti sitaatteja mihin tilaisuuteen tahansa, mutta sitaattien valikoima markkinoilla on varsin suppea. Minna Canth Kuopio ry:n suunnittelemassa postikorttisarjassa sitaatteja on monipuolisemmin humoristisista vakaviin ja pohtiviin (kuva 22), mutta muissa tuotteissa toistuvat tyypillisesti *kaikkea muuta kunhan ei vaan nukkuvaa, puolikuollutta elämää ja minä vähät välitän siitä mitä ihmiset sanovat*. Toistuvuus on kuitenkin tehnyt niistä tunnettuja ja tunnistettavia, jolla on arvoa tuotteessa.

Minna Canth -tuotteita suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon mahdollisesti laajempi asiakaskunta. Turun kirjastolla juhluvuoden yhteydessä järjestetty Minna Canth -aiheinen pinssityöpaja tarjosi sitaatteja monipuolisesti ja rajummatkin lausahdukset kuten *Eläköön intelligentit miehet! Tyhmät saavat kernaasti kuolla* kelpasivat jopa joillekin miehille. Tapahtuman järjestäjä Erika Woodard korostaa, että Minna Canth näyttäytyy eri ihmisille eritavoin ja tarjotuissa sitaateissa on otettu tämä huomioon. (Naakka 2019.)

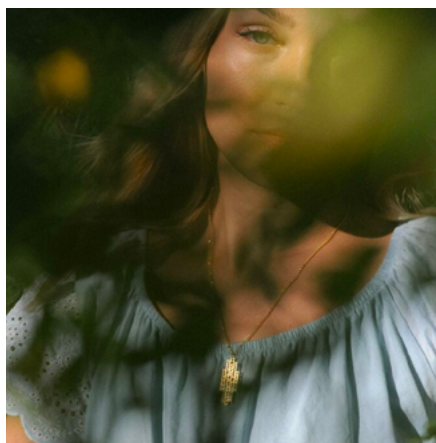
Woodardin periaate resonoi omien tavoitteideni kanssa kuvittamassani tuoteperheessä. Sitaatit tulevat olemaan tuotteiden osana, koska ne tukevat Minnan aatemaailman välittämistä ja tarjoavat ku-

luttajille samaistumiskohdan. Lisäämällä joukkoon harvinaisempia sitaatteja on mahdollista välittää kuluttajille mahdollisesti uutta tietoa Minna Canthista. Tahdon esitellä Minnan ajatusmaailmaa monipuolisesti, mutta tavassa kuvata häntä pyrkiä tuomaan esille enemmän hänen vähemmän tunnettua pehmeyttään. ■

Minna Canth näyttäytyy eri ihmisille eri tavoin.

Kuva 21: Ordbord-sarjan Minna Canth -koru mallin päällä (Nudge)

Kuva 22: Minna Canth -aiheisia postikortteja, joissa eri sitaatteja ja vuosiluku (Minnan Puoti)

*Kuvitettu
tuoteperhe*

3.1. Tuoteperheen kuvittaminen

Tuoteperheen määrittäminen on sanan yleisyydestä johtuen vaikeaa. Astiasto, vaatemallisto, sarja valmisruokia, joukko toimistovälineitä tai vaikka yhdistelmä näitä voi muodostaa tuoteperheen. Tuoteperheel- le ei ole mahdollista luoda arkkityyppiä kuten esi- merkiksi julisteelle tai kirjalle, mitä sitten lähdetään rikkomaan ja laajentamaan suunnittelun yhteydessä tuoteperheiden moninaisuuden vuoksi.

Tuoteperheen suunnittelun lähtökohdista riippuen yhtenäisen ryhmän tuotteista luo niiden jakama käyt- tötarkoitus tai ulkomuoto, jonka pohjalta kuluttaja tunnistaa ne saman sarjan osiksi (Soininen 1997, 4). Tuoteperheelle on siis kaikkein olennaisinta sen yh- tenäisyys ja tuoteperhettä suunniteltaessa on poh- dittava, kuinka tämä yhtenäisyys saavutetaan.

Tuoteperhe suunnitellaan usein osaksi jo olemas- sa olevan tuotemerkin tuotevalikoimaa. Joskus tuo- teperhe on selkeä jatkumoa myös olemassa olevalle visuaaliselle identiteetille tai olla laajennus olevas- sa oleville tuotteille, mutta tuoteperhe voidaan luoda myös omaksi kokonaisuudekseen. Olennaista kui- tenkin tällaisessa tilanteessa on, että tuoteperhees- tä näkyy sen takana oleva tuotemerkki esimerkiksi logon kautta, jotta tuoteperhe osataan liittää osak- si merkkiä.

Kuvittaja lähestyy tuoteperheen yhtenäisyyden luo- mista yleensä sen visuaalisen identiteetin kautta. Vi- suaalisesti identiteetiksi määritellään tyypillisesti

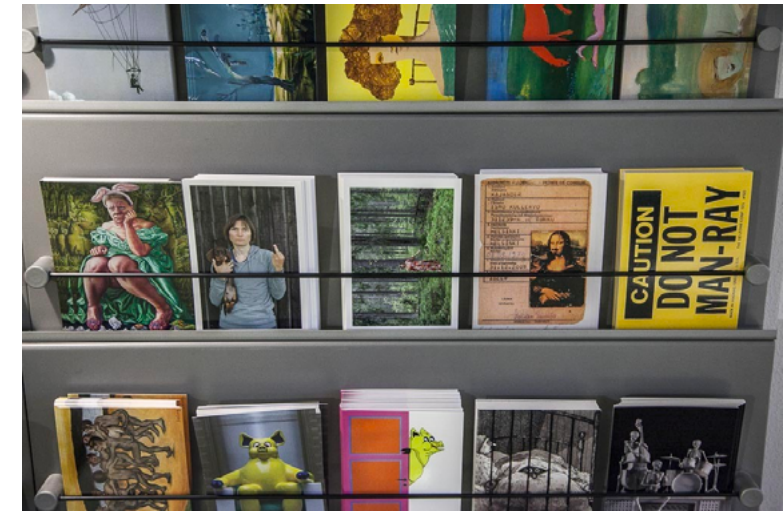
tuoteperheen näkyvä osa. Visuaalisen identiteetin tavoitteena on luoda yhtenäisyyttä tuoteperheeseen sen visuaalisuuden toistolla ja välittämällä haluttua mielikuvaa tuotteista. (Pohjola 2003, 13, 20.)

Visuaalinen yhtenäisyys

Yhtenäisyyden säilymisen kannalta on olennaista, että käytössä olevat visuaaliset elementit ovat hel- posti toistettavissa eri alustoilla ja eri koossa (Pohjo- la 2003, 101). Kuvittajan pitää pohtia, kuinka kuvitus- ta käytetään eri tuotteissa jo suunnitteluvaiheessa ja kuinka helppoa sitä on toistaa eri materiaaleilla. Tätä kautta suunnittelun osaksi tulevat myös kustan- nuskulut ja ekologisuus eri painotekniikoita ja pai- novärien määrää vertailtaessa (Pohjola 2003, 15). Kuvittaja ei voi vain keskittyä yksin kuvituksen te- koon vaan joutuu pohtimaan myös tuotetyyppejä ja niiden muotoa ja materiaaleja suunnittelussaan, koska nekin ovat osa tuoteperheen visuaalista yhte- näisyyttä. Tämä mahdollisuuksien ja näin variaatioi- den rajautuminen on ensisijaisesti hyödyllistä tuote- perheen yhtenäisyyden säilymiseksi.

Usein nähtävien tuotetyyppien kuten esimerkiksi postikorttien tai vaatteiden kohdalla visuaalisuuden rooli korostuu, koska se erottaa tuotteen massasta (kuva 23) (Pohjola 2003, 19). Visuaalisella ilmeellä luodaan usein kuluttajan ensivaikutus tuotteeseen

tai merkkiin, jolloin yhtenäinen kokonaisuus takaa tuotteiden muistettavuuden ja tunnistettavuuden myös myöhemmin (Pohjola 2003, 28).

Kuva 23: Postikortteja myydään pe- rinteisesti joukoittain, jolloin silmänpistävyyden merkitys koros- tuu. Turun taidemuseon postikortti- valikoimaa (Mikkilä 2018)

Mielikuvien luominen

Vaikka tuotteiden myynnin kannalta on edelleen keskeistä, että ne toimivat, on niiden suunnittelussa korostunut se, että ne tarjoavat asiakkaalle muutaakin (Jordan 2000, 6). Rolf Jensen uskoo tuotteiden taustalla olevien tarinoiden ja mielikuvien herättämisen tärkeyden vain korostuvan funktionaalisuuden ja teknologian tavoittellessa huomaamattomuutta tuotesuunnittelussa (Kettunen 2001, 52 mukaan). Tuotteella täytyy olla taustalla rationaalisia hyötyjä, mutta visuaalisessa suunnittelussa korostuvat juuri emotionaalisiiin tarpeisiin kuten elämyksellisyteen tai identiteetin rakentamiseen vetoaminen (Kettunen 2001, 52; Pohjola 2003, 114). Tuotteiden oston motiivit voivat löytyä myös arvomaailmasta tuotteen takana: ekologisuus, paikallisuus tai tietty brändi voivat olla esimerkiksi syitä tuotteen ostamiselle tai ostamatta jättämiselle (Norman 2004, 84).

Visuaalisuuden avulla voidaan rakentaa haluttuja mielikuvia tuotteesta ja arvomaailmasta sen takana. Ihmiset tunnistavat tuotteiden visuaalisissa valinnoissa esiintyviä erilaisia viittauksia tyylin ja aikakauden, ja luovat assosiaatio tuotteen värien ja muotokielen välille sitä tiedostamattaan. Aina näitä viittauksia ei kuitenkaan koeta suunnittelijan visioimalla tavalla, koska ihmiset näkevät enemmän viittauksia ja merkityksiä asioissa kuin suunnittelija voi kuvitella. (Pohjola 2003, 20, 111).

Näiden assosiaatioiden kautta kuluttajalle syntyy myös käsitys tuotteen takana olevasta arvomaailmasta, vaikka se ei olisi totuudellinen (Pohjola 2003,

---

*Visuaalisuuden avulla
voidaan rakentaa haluttuja
mielikuvia tuotteesta ja
arvomaailmasta sen takana.*

---

111). Identiteettituotteita tarkasteltaessa huomattiin jo, kuinka Minna Canthin ajamat arvot olivat syy tuotteiden ostolle ja ne liitettiin tuotteeseen pohtimatta lainkaan tuotteiden valmistajan omaa arvomaailmaa. Sen oletettiin luontaisesti jakavan Minna Canthin arvomaailma.

Kuluttaja luo myös assosiaatioita tuotetyyppien ja niissä olevan visuaalisuuden välille. Stan Gross on tutkimuksissaan havainnut ihmisten luonnostaan yhdistävän henkilön piirteet tuotteeseen, jossa tämä henkilö on kuvattuna. Henkilön arvot voivat näin kasvattaa tuotteen arvoa tai ne voivat aiheuttaa kuluttajissa ristiriitaa, jos henkilö ja tuote eivät kuluttajan mielessä kohtaa. (Jordan 2000, 188–189 mukaan.) Minna Canth -aiheisen tuoteperheen kohdalla voi pohtia, ovatko jotkut tuotetyypit luontevasti yhteydessä hänen historiaansa, saavutuksiin tai persoonaan. Tuotetyyppien sopivuutta määrittää myös, missä tuotteet ovat myynnissä sekä myytävien tuotteiden kohderyhmä, jotka ovat aina tapauskohtaisia (Pohjola 2003, 172).

3.2. Kuvitettujen tuoteperheiden tarkastelua

Tarkasteltavina olevissa kuvitetuissa tuoteperheissä on vahva aatteellinen tausta kuten Minna Canth -aiheisissa tuotteissa. Valittuja tuoteperheitä yhdistää myös niiden kuvituksen sopivuus eri-ikäisille käyttäjille. Tarkastelussa on myös, kuinka tuoteperheet luovat yhtenäisen kokonaisuuden niiden visuaalisuuden ja tuotevalikoiman kautta ja puhuttelevat kohderyhmäänsä.

Pinnan alla -tuoteperhe

Pinnan alla -tuoteperhe on Suomen Luonnonsuojeluliiton suunnittelema tuoteperhe vuodelta 2021, johon kuuluu laaja joukko vaatteita, asusteita ja muita tuotteita. Tuoteperheen valikoimaa on päivitetty sittemmin uusien värien ja tuotetyyppien, sekä siinä esiintyvää toistuvaa kuviota on muokattu.

Tuotteita koristaa liiton ikoniseksi kehittynyt Sepo Leinosen kuvittama norppatunnus on vuodelta 2007, joka pohjautuu Erik Bruunin aiemmin suunnittelemaan versioon (SLL 2014, 2). Söpö mutta realistisuuteen tarkkuudessaan pyrkivä eläinkuvitus toimii sekä lasten kuin aikuisten tuotteissa mallikkaasti ja ikäryhmiin tuotteita erottaa enimmäkseen niihin valitut värit: enemmän kirkkaita vaihtoehtoja lapsille ja hillitympiä aikuisille (kuva 24). Liiton ikoninen norppatunnus on tunnistettava ja viestii liiton luonnonsuojeluun liittyvistä arvoista sekä kotimaisuudesta

suomalaisen, uhanalaisen eläimen kuvituksen avulla. Logokuvituksen ympärille on lisätty vesikasvillisuutta ja kiviä graafisessa muodossa, mitkä erottuvat tarkasti piirretyn norpan rinnalla. Yksivärisyyden ja temaattisen yhteyden ansiosta elementit eivät kuitenkaan riitele keskenään.

Kuvituksen yksivärisyys helpottaa sen sovittamista eri tuotteisiin ja siitä on tarkoituksella suunniteltu kaksi eri versiota kuvituksen ollessa tumma tai vaalea. Ikonisesta norpasta ei ole tehty suoraan kääntäen negatiivia vaaleaan versioon, vaan sen ympärille on laitettu reuna, jotta kuvituksen värit toistuvat yhä oikein päin. Ratkaisu on hyvin huomaamaton, mutta kuvituksen toimivuuden säilyttämisen kannalta merkittävä (kuva 25).

Kuva 24 (rajattu): Pinnan alla -tuoteperheen t-paitoja lapsille (Luontokauppa)

Kuva 25: Kuvituksen eri versiot ovat nähtävillä vihkojen kansissa (Luontokauppa)

Kuvitusta käytetään sekä yksittäisenä että jatkuvana kuviona tuoteperheessä. Yksityiskohtainen kuvitus pääsee parhaiten arvoonsa suuressa koossa ja toimii näin parhaiten käytettäessä yksin. Kuvitusta ei näytä olevan ensisijaisesti suunniteltu jatkuvaksi kuvioksi, jolloin siitä syntyvä kuosi toistuu levottomasti ja palikkamaisesti, eikä kuvitus pääse pienessä koossa parhaaseen loistoonsa (kuva 26 & 27). Harmaalla pohjavärillä on näissä tuotteissa pyritty kompensoimaan tiiviin kuvituksen levottomuutta himmentämällä sitä.

Liiton arvot luonnonsuojelusta näkyvät myös tuotetyypeissä ja alun perin tuotteet liittyivät myös selkeästi vesiteemaan sinisen väriteeman avulla, mutta tuoteperhe on sittemmin laajentunut. Useimmat tuotteet palvelevat luonnossa liikkujaa kestävästi lämpimien asusteiden, pyyhkeiden ja kestotuotteiden muodossa. Tämä luonnonläheisyys on selkeästi nähtävillä myös ulkona luonnossa otetuissa tuotekuvissa (kuva 28). Tuotteet pyrkivät tuomaan luonnon myös sisätiloihin valittujen materiaalien, kuten puun, keinoahan ja kierrätetyn kankaan, sekä maanläheisten värien avulla kuvituksen lisäksi. Tuotetietojen yhteydessä on korostettu tuotteen valmistukseen liittyviä ekologisia arvoja erilaisilla sertifikaateilla, joka on luontoarvoista välittävälle kuluttajalle merkityksellistä. Tuotteita ostamalla kuluttaja tietää näin varmasti tukevansa merkkiä, joka ei vain sano vaan tekee päätöksiä arvomaailmansa pohjalta ja kuvituksen sekä tunnetun brändin avulla myös viestii onnistuneesti omista arvoistaan.

Kuva 26 & 27: Joissain Pinnan alla -tuotteissa näkyvä toistuva kuvio (Luontokauppa)

Kuva 28: Pinnan alla -tuoteperheeseen kuuluva kestromuki (Luontokauppa)

Moominmamma-mallisto

Makian ja Muumien yhteistyössä tekemä *Moominmamma*-mallisto ilmestyi vuonna 2021 ja siihen kuuluu Makian vaatteiden lisäksi Muurlan tuottamia mukeja, leikkuulauta ja kassi sekä SIGGin juomapulloja. Suuressa osassa mallistoa on hyödynnetty Tove Janssonin kuvituksia. Kuvitusten yhteydessä esiintyy usein sitaatteja, joista eniten käytetty on *calm in the eye of the storm*, tyyntä myrskynsilmissä (kuva 29). Osa sitaateista on poimittu Tove Janssonin englanniksi käännetystä kirjallisuudesta.

Yhdistävänä teemana mallistossa ovat Janssonin luoman muumimaailman naishahmot. Ensisijaisena inspiraationa malliston suunnittelijalle Elina Lappalaiselle on toiminut Janssonin kirja *Muumit ja suuri tuhotulva* (1945). Tuotteiden sitaateista ja lämpimistä väreistä on tarkoitus huokua erityisesti Muumimamma-hahmon rauhallisuus vaikeuksienkin keskellä. (Makia 2021.)

Tuotteissa yhdistyy kahden eri tahon brändit: Makian ja Muumien. Muumeilla on pitkä historia suomalaisessa visuaalisessa kulttuurissa ja muumituotteisiin liitetään tyypillisesti korkea laatu ja kaikenikäisille sopivuus sekä muumitarinoissa nähtävillä olevat arvot kuten suvaitsevaisuus, tasa-arvo ja luonnon kunnioitus (Kansallismuseo 2020). Muumit ovat visuaalisuuden ansiosta ensisijaisessa roolissa tuotteissa ja Makian brändi on suunnittelun roolista huolimatta sivuosassa kuluttajan nähdessä tuotteita kaupassa. Tuotteissa on kuitenkin nähtävillä Makian brändiä osana oleva meriteemaisuus valituissa kuvituksissa

ja sitaateissa sekä tavoiteltu yksinkertaisuus malliston vaatemalleissa (kuva 30) (Makia).

Hämmäntävästi mikään käytetyistä kuvituksista ei ole peräisin *Muumit ja suuri tuhotulva* -teoksesta. Muumihahmojen ulkonäön vakiinnuttua vasta myöhemmin on kuitenkin ymmärrettävää, ettei vanhojen kuvitusten hahmoja tunnistettaisi yhtä helposti (Happonen 2017a, 110). Teknisestä näkökulmasta katsoen Janssonin vanhemman tuotannon tussilaveaukset eivät olisi toteutettavissa yhtä helposti kuin tasaista väripintaa hyödyntävät myöhemmin vakiintuneet tussipiirroksot (Nikkari 2017, 26). Moniin kuvituksiin on myös lisätty väriä niiden liittämiseksi paremmin malliston värimaailmaan (kuva 31).

Kuva 29: Eniten mallistossa käytetty sitaatti nähtävillä Makian mainosvideossa (Makia 2021)

Kuva 30: Tove Janssonin meriaiheisia kuvituksia eri tuotteissa (Muurla 2021)

Kuva 31: Osaan Tove Janssonin kuvituksista on lisätty väriä (Makia 2021)

Sitaatit saavat joissain tuotteissa suuremman roolin kuin toisissa. Lyhyitä sitaatteja on pystytty hyödyntämään monipuolisemmin niiden helpomman sommittelun ansiosta kuin pitkiä. Vaatteissa ja mukeissa kuvitus ja sitaatti voivat olla eri puolilla, jolloin ne eivät kilpaile huomiosta (kuva 32). Harmillisesti monissa tuotteissa näkyvät tekijänoikeusmerkinnät ovat todella pitkiä ja pienestä koostaan huolimatta vievät huomiota varsinkin pienten kuvitusten rinnalla.

Tuoteperheen sitaattien pehmeä serif-fontti ja hempeät värisävyt korostavat hahmojen pehmeitä arvoja. Tuoteperheen feminiinisistä hahmo- ja värivalinnoista huolimatta tuoteperhe tavoittelee naisyleisöä laajempaa asiakaskuntaa tuotteilleen tuotekuviensa perusteella (kuva 33). Makia ymmärtää muumihahmojen laajan suosion ja eri hahmojen henkilökohtaisen merkityksen joillekin kuluttajille, ja uskaltaa tarjota hempeän värisiä tuotteita muillekin kuin eniten oletetulle yleisölle (Happonen 2017b, 142).

Tyylillisesti Tove Janssonin kuvituksia verrattaessa Suomen luonnonsuojeluliiton norppatunnukseen ei niissä ole paljoakaan yhtenevää mustavalkoisuuden ohella. Molemmilla kuvituksilla on kuitenkin pitkä historia suomalaisessa visuaalisessa maailmassa ja niiden hahmoista on tullut näin ikonisia. Brändien säilyvyyteen liittyy myös molempien brändien jakama arvomaailma perinteisten suomalais-

ten arvojen ja mielenmaiseman kanssa esimerkiksi vesistöjen suojelun ja tasa-arvon muodossa.

Uutta tuoteperhettä suunniteltaessa tällaisen statuksen saavuttaminen vaikuttaa mahdottomalta. Minna Canthilla on kuitenkin oma paikkansa suomalaisessa arvomaailmassa tasa-arvon edistäjänä, josta tuoteperhe tulee hyötymään. Kuvituksessa tulee myös korostumaan Minna Canthin historian säilyttäminen ja häneltä valittujen sitaattien ajattomuuteen luottaminen samaan tapaan kuin Tove Janssonin kohdalla. Omaa kuvituskonseptia pohtiessa sitaattien sommittelu tulee olemaan haaste, koska Minna Canthin sitaatit ovat tyypillisesti pitkiä, mikä oli nähtävästi myös haasteena *Moominmamma*-mallistossa.

Kuva 32: T-paidan taakse on sijoitettu pitkä sitaatti sekä kerrottu, mistä se on peräisin (Makia 2021)

Kuva 33: Miesoletetun mallin päällä Moominmamma-malliston t-paita (Salminen)

3.3. Museoiden tuoteperheet

Suunniteltavan tuoteperheen oli tarkoitus tulla alunperin myyntiin Kanttilaan, jonka tarjoama kokemus muistuttaa luonteeltaan museokierrosta. Asiakkaat käyvät kiertämässä osittain purettua rakennusta ja lukemassa sen historiasta eri tiloissa ja lopuksi palaavat kauppatilaan, jossa voivat kahvitella ja ostaa tuotteita, jotka liittyvät ensisijaisesti paikalliseen kulttuuriin tai Minna Canthiin.

Joakim Piironen (2014, 43–44) on havainnut Suomen kansallismuseossa tekemässään haastattelututkimuksessa, että kävijät tulivat ensisijaisesti museoon tiedonhalusta, joka vastaa hyvin Suomen museoliiton museoilta asettamia tavoitteita tarjota yleisölle tietoa, tarinoita ja elämyksiä. Muita tyypillisiä syitä museokäynnille olivat vierailu sosiaalisena tapahtumana ja museo rentoutumiskohteena (Piironen 2014, 44).

Yhtenäisyyden tunteen luomiseksi nähtävillä olevan näyttelyn ja siellä myytävien tuotteiden välille pitää olla selkeä yhteys visuaalisesti ja tavoitteellisesti. Parhaan kokemuksen luomiseksi tuotteiden tulee palvella asiakkaiden tavoitteita. Tyypillisesti museokaupan tuotteet tarjoavat vierailijalle joko muiston tai lisää tietoa nähdystä näyttelystä. Matkamuituotteita ovat tyypillisesti postikortit, magneetit, teokset ja pitkään käytössä olevat toimistotarvikkeet. Lisää tietoa taas voivat antaa esimerkiksi kirjalliset teokset. Tuotteen arvo muistoesineenä

luodaan tai syntyy usein siis etukäteen ja ostoksen ensisijainen tarkoitus on täyttää emotionaalisia tarpeita (Norman 2004, 46).

Suunniteltavan tuoteperheen on tarkoitus olla osa Kanttilan toiminnallista kokonaisuutta. Kanttilan ollessa tällä hetkellä tyhjillään on sen kävijöiden mahdollisesti vaikea kuvitella, miltä se on näyttänyt ollessaan toiminnassa. Tuoteperheen tavoitteena on palvella kävijöiden tiedonhalua täydentämällä heidän saamaansa kuvaa Kanttilasta ja kertoa lisää Minna Canthista.

Kanttilalla ei ole vielä visuaalista identiteettiä ja toimeksiantajan toiveissa oli pitää tuoteperhe toistaiseksi erillään tämän identiteetin rakentamisesta. Näiden kahden ilme, arvomaailma ja tavoitteet eivät saa kuitenkaan aktiivisesti riidellä toistensa kanssa. Kanttilan tavoite on vaalia ja viestiä Minna Canthin ja Kanttilan kulttuurihistoriallisesta perinnöstä, ja instituuttina se jakaa Minna Canthin tasa-arvoon pyrkivän arvomaailman (Kanttila).

Museotuotteiden tarkastelua

Taidemuseoissa on tyypillisesti myytävänä näyttelyissä nähdystä teoksista tehtyjä tuotteita sekä näyttelyn tekijöistä ja heidän tuotannostaan lisää kertovia teoksia (kuva 34). Tällöin tuoteperheen yhdistävä tekijä pohjautuu näyttelyyn, jonka yhtenäisyyteen on

sen suunnittelussa jo panostettu esimerkiksi saman aikakauden, tyylin tai tekijän muodossa.

Historiallisten museoiden kohdalla yhtenäisyys syntyy näyttelyn keskeisistä aiheista tai henkilöistä esimerkiksi Järvenpään Ainolassa Sibeliuksia tai Kuopion korttelimuseon Minna Canth -näyttelyn ohessa Minna Canthista. Visuaalisuus on tällaisissa näyttelyissä yleensä hajanaisempi, kuten Minna Canth -aiheisia tuotteita tarkastellessa saattoi huomata, mutta valikoima palvelee edelleen selkeästi museon tavoitteita.

Kuva 34: Pekka Halosen maalausta Tomatit (1913) hyödyntäviä tuotteita Ateneumissa (Museot 2020)

Kuva 35: Egyptin Loisto -näyttelyn visuaaliseen identiteettiin pohjalta suunniteltuja tuotteita (Amos Rex Shop)

Kuva 36: Yasushi Koyaman suunnittelemaa SÖPÖ – Egypti tuoteperheen keramiikkaa (Amos Rex Shop)

Kuva 37: Taidemuseo Malvan visuaalista identiteettiä hyödyntäviä tuotteita (Malva museo)

Tuotteet voivat kuitenkin myös vain jatkaa näyttelyn teemaa olematta suoria toisintoja näyttelystä, joka mahdollistaa tuotetyyppien monipuolisuuden. Esimerkiksi Amos Rexin *Egyptin loisto* -näyttelyn ohien luodusta visuaalisesta identiteetistä on johdettu oma tuoteperheensä (kuva 35). Kolmiulotteiset tuotteet kuten veistokset ovat selkeästi egyptiläisten jumalien innoittamia, mutta moderneja ja yksinkertaistettuja, ja tuotteiden yhteydessä kerrotaan enemmän kyseisistä jumalista (kuva 36).

Museoille on myös tyypillistä myydä tuotteita, jotka ovat suoraan museon visuaalisesta identiteetistä johdettuja. Tällöin tuotteiden keskiössä ja yhdistävänä tekijänä ovat museon oma logo, typografia ja värimaailma (kuva 37). Tätä näkee tyypillisesti vain, jos museo on panostanut omaan visuaalisuuteensa tai sillä on pitkä historia.

Museot edustavat myös usein omaa kotikaupunkiaan ja paikallisuus näkyy tyypillisesti esillä olevissa tuotteissa niiden tekijöiden kuin visuaalisuuden muodossa (kuva 38). Näin tuotteet palvelevat turisteja museoiden ollessa selkeästi osana vierailtavan kaupungin kokemusta. Museokauppojen kannattavuuden kannalta tärkeää voi olla niiden tuotevalikoiman uniikkisuus, jota tuotevalikoiman paikallisuus palvelee (Miettinen ym. 2020, 14). ■

Kuva 38 (rajattu): Taidemuseo Malvassa myytäviä vanhoja paikallisten yritysten julisteita ja niiden historiasta kertovia teoksia (Malva museo)

4

Kuvituskonsepti

4.1. Alkuperäinen toimeksianto

Toimeksianto kuvituskonseptiin tuli alun perin 2021 työskennellessäni Kuopiossa Anya Productions Ky:lä Anja Lapin alaisuudessa. Yritys on ollut merkittävässä roolissa Kanttilan viestinnän toteutuksessa ja Anja Lappi kuuluu Minna Canthin talo ry:n hallitukseen. Tuolloin tavoitteena oli saada osa tuotteista myyntiin 2022 keväällä Minna Canthin päivänä 19.3. Olin osallistunut Kanttilan markkinointiin vuoden 2020 keväästä asti ja saanut näin laajan kokonaiskuvan Kanttilan tilanteesta sekä sen tyypillisestä asiakaskunnasta.

Tuotteiden tuli arvomaailmaltaan edustaa paikallisuutta ja pyrkiä historialliseen tarkkuuteen niissä määrin kuin se oli mahdollista. Oma paikallisuuteni kuopiolaisena tekijänä olisi osa tätä arvomaailmaa ja halusimme tuotteiden valmistuksessa painottaa paikallisia tai vähintään suomalaisia yrityksiä. Tuotepäryheen oli tarkoitus olla osa Kanttilan toiminnallista kokonaisuutta ja näin jatkaa Kanttilasta ja Minna Canthista kertomista sisällöllisesti. Kanttilan historiasta keskityttäisiin vain Minna Canthin aikaiseen vaiheeseen. Tyylillisesti toimeksiantaja toivoi minun pysyvän tyyllisesti lähellä sitä, mitä olin heille aiemmin tehnyt (kuva 39).

Kohderyhmää pohtiessamme halusimme keskittyä Kanttilassa käyvään asiakaskuntaan. Asiakaskunta koostuu työssä näkemäni perusteella ensisijaisesti 50–70-vuotiaista naisista. Kesän kuitenkin

lähestyessä Kanttilan aukioloaikoja oltiin lisäämässä, koska tiesimme asiakaskunnan laajenevan kesälomalla museovierailulle tulevien muodossa. Otimme näin kunnianhimoisen tavoitteen saada kuvituksen miellyttämään laajaa kohderyhmää Suomen luonnonsuojeluliiton ja Muumi-aiheisten tuotteiden tavoin.

Opinnäytetyön teon alussa kiireellisemmiksi toimeksiantoiksi nousivat kuitenkin muut juhlapäiväksi valmiiksi saatavat projektit, kuten nettisivujen päivitys ja esitysmateriaalit, joista olin myös tuolloin vastuussa. Keväällä 2022 vallitsevan rahatilanteen vuoksi tuotepäryhettä ei voitu toteuttaa käytössä olevilla varoilla.

Jotta kuvitukset eivät jäisi mahdollisesti käyttämättöminä toimeksiantajalle, otin toimeksiantajan kanssa yhteisymmärryksessä oikeudet kuvituksiin kokonaan takaisin itselleni. Tämä siirtymä antoi minulle suuria vapauksia projektin suhteen, mutta koska olin tehnyt jo taustatyötä asiakkaan toimeksianton perusteella, en aikunut aloittaa työtä kokonaan uudestaan.

Tuotetyyppien rajaus

Alkuperäisessä toimeksiantossa kuvituksen keskiössä olivat välittömästi Minna Canthin sitaatit, koska olimme huomanneet niiden myyvän kaup-

Kuva 39: Aiemmin toteuttamani kuvitus Kanttilassa myytäviin postikortteihin (Virtanen 2021)

sa parhaiten, olivatpa ne postikortteja, pinssejä tai magneetteja. Tuoteperheen – tuotteiden kuin kuvituksen – tuli myös toimia osana Kanttilan vierailukokonaisuutta. Kanttilan tuli näin esiintyä jotenkin kuvituksissa, koska tuoteperheen tuotteita tulisi myymään Kanttilassa. Meillä oli yhteinen ymmärrys siitä, että tuotteissa tulisi hyödyntää sekä kuvitusta että sitaatteja ja luonnoksia katsellessamme arvioimme, mikä olisi toimivin suhde näiden elementtien asettelussa. Kuvittajana minua kiinnosti eniten kuvitus, mutta tutkimuksen ja työkokemukseni perusteella sitaattien piti erottua selkeästi työstä.

Tuotetyypeistä kerkesimme käydä toimeksiantajan kanssa alustavaa keskustelua. Tavoitteena oli laajentaa tuoteperhettä ajansaatossa, jolloin kuvitusten tuli olla joustavia. Toimeksiantajan kanssa ideoimisen tueksi vertailimme erilaisia tuotetyyppejä ja arvioimme niiden sopivuutta tuoteperheeseen kolmella eri kriteerillä (katso kuvio 1). Mitä enemmän kriteerejä tuotetyyppi täytti, sitä sopivampi se olisi tuoteperheeseen. Listauksen tavoitteena ei ollut kaiken kattavan listan luominen tai tuotteiden tarkka luokittelu vaan auttaa pohtimaan eri tuotetyyppien kannattavuutta. Listauksen aikana ei pohdittu lainkaan painokustannuksia tai mahdollisia käytännön ongelmia.

Listauksen ja tuotteiden lajittelun jälkeen keskustelin toimeksiantajan kanssa tarkemmin siitä, mitkä tuotteet olivat realistisesti toteutettavissa sekä valikoimme tuotteita, joissa kuvitus olisi tärkeässä roolissa, jolloin voisin aloittaa niiden suunnittelusta.

Postikortit, magneetit, kangaskassi ja kahvipaketin etiketti nousivat tuolloin tärkeimmiksi toimeksiantajalle. Nämä ovat tyypillisiä matkamuistoesineitä, joita näkee museokaupoissa. Minna Canth oli tunnetusti suuri kahvinkuluttaja, joten kahviin liittyvät tuotteet olivat luonteikas valinta (Heikura 2023). Tutkimuksen perusteella arvioin kuluttajan henkilöbrändiä tukevien tuotteiden kuten mukin, pinssien, kaulanauhan ja paidan olevan oleellisia tuotetyyppejä, joihin tulisi varautua. Tuotteiden, jotka eivät aktiivisesti hyödyntäisi kuvitusta, tulisi olla samaa värimaailmaa, jolloin tunnistettavan värimaailman valinta korostui.

Toimeksiantajan lähdettyä tuotteiden käytännön puoleen liittyvien yksityiskohtien kuten kustannusten ja painatuksen yksityiskohdat hämärtyivät, eikä tuotteiden valmistumisella ollut enää kiirettä kuten aiemmin. Näin päädyin keskittymään ensisijaisesti kuvituksen sisällön suunnitteluun. Pohdin kuitenkin alustavasti eri painotekniikkojen soveltuvuutta eri tuotteisiin ja niihin teknisesti varautumista. Otin tätä varten postikortit ensisijaisesti suunniteltavaksi tuote-esimerkiksi, jossa kuvitusta voisi soveltaa. Postikortit ovat tuotetyyppinä minulle jo entuudestaan tuttu ja kuvituksen rooli on niissä merkittävä.

Kuvio 1: Tuote-ehdotelmista tehty Venn-diagrammi. Sopivimmat tuotetyypit löytyisivät valkoisella rajatuista osioista

4.2. Kuvitusjärjestelmä

Keskeisimpiä tavoitteita kuvitukselle sen suunnittelussa ovat joustavuus ja monipuolisuus. Kuvitusten ohessa oli tarjottava Minna Canthin sitaatteja mahdollisimman monipuolisesti, mutta sitaattien vaihteleva pituus pakottaisi kehittämään joka sitaattiin oman kuvituksen. Pohdin pelkkien sitaattien käyttämistä, mutta kuvittajana typografia tai käsin kirjoittaminen eivät ole vahvuusalueitani. Koska tuotteiden ja näin kuvitusten tavoitteena on kertoa Minna Canthin ja Kanttilan historiasta, rajasin kuvituksille kolme aiheita: Minnan salonki, Minnan kirjeet ja Minnalle rakas Kuopio.

Minnan salonki

Salonki liittyy suoraan Kanttilan historiaan ja sen kuvituksessa pyrkisin kuvaamaan Kanttilaa silloin, kun se oli Minna Canthin aikaan toiminnassa. Minnan salongista löytyy hyvin kuvamateriaalia (kuva 40) ja olen jo aiemmin tutkinut sitä aiempaa postikorttikuvitusta varten. Huonekalut pyrkisin sijoittamaan kuvitukseen valokuvien sommitteluja seuraillen. Minna on uudelleen järjestänyt salonkia ajansaatuissa, joka näkyy valokuvia salongista vertailtaessa.

Tämä kuvitus olisi yleisin tuotteissa näkyvä kuvitus ja sen yhteydessä olisi täten hyvin tyypillinen Minna Canth -sitaatti. Valitsin tätä kuvituskonseptia varten tunnetun sitaatin *elämä on taistelua, iha-*

naa taistelua, joka liittyy selkeästi Minnan työhön tasa-arvon puolesta, mistä käytiin kiihkeitä keskusteluja juuri Kanttilassa. Minnan ilmeen tulisi kuvata hänen varmuuttaan ja voimakastahtoisuuttaan aatteistaan puhuessa.

Minnan kirjeet

Kirjeistä on paljastunut paljon yksityiskohtia Minnan ajatusmaailmasta ja niiden kirjoittaminen oli osa hänen arkeansa. Kortissa näkyisi yhä Minnan salongin sisustusta, mutta sen lisäksi kuvituksessa tulisi näkyä 1800-luvulla käytettyä kirjoittamiseen tarkoitettua välineistöä. Kortissa tulisi näkyä jotenkin talvi, jolloin Minna vietti paljon aikaa yksin ja kirjoitti ystävilleen. Minna kirjoitti tiedettävästi aina keinutuolessaan, jota kutsuttiin lempeästi myös Minnan valtaistuimeksi (Aho 1897, 55).

Sitaatiksi tähän valitsin vähemmän tunnetun *voi hyvin, elä hauskasti*, joka Minnalla oli tapana kirjoittaa lapsilleen lähetettyjen kirjeiden loppuun (Ahola 2019, 25). Minnan ilmeestä tulisi kuvituksessa näkyä tämä ystävällinen äidillisyyys. Sitaatti on poikkeuksellisen lyhyt Minnalle, joten sitä on helpompi soveltaa jatkossa.

Kuva 40: Minna Canth salongissaan 1890–1891 välillä (Kuopion kaupunginkirjasto)

Rakas Kuopio

Kuopio oli Minnalle rakas paikka ja kortti toimisi matkamuistona Kanttilan lisäksi Kuopiosta. Kortissa tulisi kuvata Minnan lempipaikkoja Kuopiossa, kuten Puijo, Myhkyrin saari ja Väinölänniemi, joissa Minna kävi säännöllisesti (KUHMU 2018c). Kortissa tulisi myös näkyä Kanttilan rakennukset (kuva 41). Näissä kuvituksissa tulee vahtia, että kuvatut rakennukset ovat Minnan elinajalta. Esimerkiksi Puijon tornista on kolme eri versiota ja Minna oli elossa sen aikaisimman version ollessa Puijolla (kuva 42). Väinölänniemessä sijaitsevat pienet paviljongit, jotka ovat edelleen käytössä, ovat valokuvamateriaalin perusteella olleet Minna Canthin aikana jo olemassa (KUHMU 2018c).

Tämän kokonaisuuden sitaatin tulisi kertoa Kuopion tärkeydestä Minnalle. Valitsin tähän sen perusteella sitaatin *kun lähden Kuopiosta, jotain lähtee minusta, vähenee*. Vanhalla iällä Minna kaipasi aina Kuopiosta lähtiessään sinne syvästi takaisin (KUHMU 2018c). Minnan ilmeestä tulee mielellään ilmetä tämä kaihoisuus.

Kuva 41 (rajattu): Maisema Kuopion tuomiokirkon tornista. Kanttilan rakennukset etualalla 1889–1893 välillä. Rakennukset on myöhemmin yhdistetty (Schuffert)

Kuva 42: Puijon puutorni vuosien 1895–1905 väliltä (Kuopion kaupunginkirjasto)

Kuva 43: Risopainolla toteutettu Sam / play -lehtisen sivuja (Bain)

Värit

Toimeksiantajan ollessa yhä mukana tuoteperehden konseptoinnissa keskustelimme väripaletin rajoittamisesta painokulujen karsimiseksi. Minua tämä inspiroi kokeilemaan toteuttaa kuvitus vain kahdella värillä kuitenkin niin, että värien ollessa limittäin ne muodostaisivat kolmannen värin. Rajallinen väripaletti pakottaisi valittujen kuva-aiheiden tyyliin, jolloin minun ei tarvitsisi yrittää arvailla mustavalkokuvien alkuperäisiä värejä. Inspiraatio tähän värien käytön ratkaisuun tuli ensisijaisesti risopainolla toteutetuista kuvituksista, joissa värien kerrostamista hyödynnetään säännöllisesti (kuva 43).

Päädyin käyttämään kuvituksessa vastaväriparia oranssi ja sininen, koska ne muodostivat toivomani ruskean taipuvan tumman värin ollessaan limittäin.

Kuva 44: Minnan salonki -näyttelyn esineistöä Kuopion korttelimuseossa (Muraja 2019)

Kuva 45: Digitaalisia väritestejä sinisen ja oranssin kerrostamisesta ja saman kuvituksen joustavuudesta

Oranssi väri tulee Minnan salongin sisustuksesta. Kuopion korttelimuseossa olevassa Minnan salongin toisinnossa on käytetty okran väristä tapettia ja Kanttilassa ollutta kahvilatilaa hallitsivat oranssin ja punertavan sävyt, joille tuoteperheen värimaailma olisi jatketta (kuva 44). Kirkas oranssi pomppaa voimakkaasti esiin ja sopii räikeälle Minna Canthille, samalle poiketen tyypillisesti vaaleanpunaisen sävyistä Minna Canth -tuotteista. Oranssin vastaväripari sininen valikoitui tätä kautta. Alun luonnoksissa ni käytin tummaa, harmahtavaa sinistä vastapainona kirkkaalle värille, mutta tulostettaessa sininen ja värien yhdessä muodostama ruskea olivat liian lähellä toisiaan. Tämän vuoksi päädyin kirkkaampaan, melkein ultramariinin siniseen.

Vain kahdella värillä värittäminen kerroksittain oli itselleni uusi kokemus. Tutustuin ensisijaises-

ti Dave Bainin töihin, joissa hän oli hyödyntänyt värien kerrostamista. Olen tottunut kuvittamaan digitaalisesti ja kahden värin simuloiminen digitaalisesti oli kaikkein helpointa, koska saatoin muokata kerroksia silloinkin, kun ne olivat jo päällekkäin (kuva 45). Harjoittelin erilaisia kuvituksia ja valokuvia digitaalisesti värittämällä värien kerrostamista. Selvitin myös millaisen vaikutelman eri värit loisivat työhön. Oranssin ollessa taustavärinä sekä Kanttilassa kuin korttelimuseon näyttelyssä oli se loogisesti myös ensisijainen taustaväri kuvituksissa. Teknisessä mielessä oranssi oli myös toimiva ratkaisu ollessaan tummuudessaan välisävy ja tarjosi samaan aikaan mahdollisuuden piirtää vaaleammin valkoisella ja tummemmin sinisellä. Valkoisesta poikkeava taustaväri loi myös paremmin vaikutelman ”valmiista työstä”. Sinisestä tuli taas yön tai vesistön vai-

kutelma, joka sopii tiettyihin kuvituksiin kuten Myhkyrin saareen ja rannan tuntumassa sijaitsevaan Väinölänniemen paviljonkiin, mutta ei toiminut yhtä säännöllisesti kuin muut värit.

Testasin myös kuvitusta suunnitellessani rasterien käyttöä, jotta työhön saataisiin lisää välisävyjä. En kuitenkaan kokenut tätä tarpeelliseksi kuvituksia suunnitellessa ja se olisi tuonut kuvitukseen levottomuutta, jonka olin *Pinnan alla* -tuoteperhettä tarkastellessa havainnut yleiseksi ongelmaksi. Päädyin kuitenkin hyödyntämään pientä pistettä kuvitusten teksturoinnissa rasterien innoittamana.

Minna Canthin kuvaaminen

Minna Canthin tyyllittely oli jo tutkimuksessa paljastunut vaikeaksi hänen tunnistettavuutensa liittyessä usein muuhun kuin vain hänen näköisyyteensä. Kuvitustyyllilleni, ja tavoitteelleni kuvata Minnaa mahdollisimman monipuolisesti, oli tärkeää, että Minna pystyisi ilmeilemään kuvituksissa (kuva 46). Versioin aluksi vanhan postikorttikuvituksen pohjalta pelkäämään Minnan ilmeitä, mutta tutkimuksen perusteella minun oli saatava kuvitukseen mukaan ainakin hänen puhvihihansa tunnistettavuuden lisäämiseksi. Tarkastellessani Minna Canthin muotokuvia tietty piirteet kuten pienet kasvot, nenän muoto, suuri otsa ja rypyt näyttäytyivät merkittävinä tunnistettavuuden kannalta. Minnan luonnoksista eniten minua miellyttivät versiot, joissa hänen silmänsä olivat kiinni. Tällöin hänestä huokuu eniten rauhallinen itsevarmuus.

Kuva 46: Luonnoksia Minna Canthista

Kuvituksen tyyli ja rakenne

Tämän pohjalta päädyin ratkaisuun, jossa juuri *We Love Katamari Damacy*n kansikuvitusten sommitellun innoittamana asettelisin esineet, Minnat ja sitaatit puhekuplissa abstraktiksi kokonaisuudeksi.

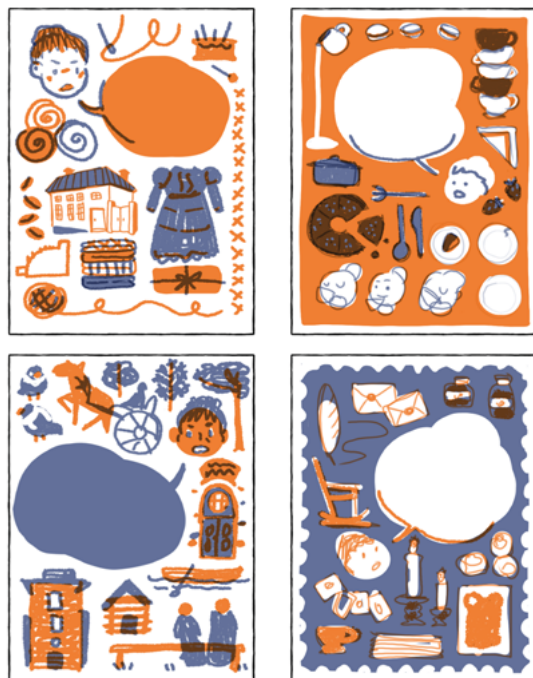

Kuva 47: Victor Barsokevitchin valokuva kuvernööri Aminoffin virka-asunnosta lääninhallituksen talossa 1899 (KUHMU 2017)

*Kuva 48: We Love Katamari Damacy -pelin soundtrac-
kin kansikuvitus (Colum-
bia Music Entertainment
2005)*

Tällöin niiden sijainnin tai koon ei tarvitsisi noudattaa perspektiiviä enkä loisi mitään selkeää kohtaus-ta Minnan ympärille muuten kuin temaattisesti. Puhekuplat saisivat viedä kuvituksesta eniten tilaa ja pompata näin näkyviin jo kauempaa. Tavoitteena-ni kuvituksessa on, että mahdollinen asiakas näki-si sitaatit kaukaa ja haluaisi tutustua kuvituksiin sit-ten lähemmin. Näin molemmat osat kuvituksen osat saisivat vuoronsa olla huomion keskipisteenä, vaika olisivatkin vierekkäin yhdessä kuvituksessa.

Kuva 49: Ensimmäiset luonnokset postikorteista

Alussa sommittelin mahdollisia kuvituselementtejä orgaanisesti aiempien inspiraationlähteideni mukaisesti luoden mahdollisimman tiiviin sommitelman (kuva 49). Tämä sommittelu kuitenkin teki kuvituselementeistä kertakäyttöisiä, sopien yhteen vain niille luoduissa kokonaisuuksissa. Joutuisin näin kuvittamaan toistuvia elementtejä kuten Kanttilan tai Minnan keinutuolin useaan kertaan.

Bird Warden rajallista väripalettia ja erikokoisia laatikoita hyödyntävistä töistä (kuva 50) inspiroituneena päädyin rakentamaan kuvituksen ruudukon päälle, jolloin voisin uudelleen käyttää kerran suunnittelemani yhä uudelleen uusissa kokoonpanoissa mahdollisesti vain eri kerrosten värejä vaihtaen (kuva 51). Minna Canth ja esinekuvitukset olisivat joko yhden tai kahden ruudun kokoisia ja puhekuplat saisivat olla suurempia, tuoden näin vähän vaihtelua sommitteluun olematta silti liian haastava suunnitella.

Otin jo orgaanisempia sommitelmia varten tekemäni luonnokset ja venyitin niissä olevia esineitä ruutuihin sopiviksi. Uusi sommitelma oli käytännön näkökulmasta helpompi toteuttaa, mutta se vei alkuperäisten luonnosten runsauden tunteesta, joka oli syntynyt juuri orgaanisen sommittelun ansiosta. Joi-denkin kuvitusten kuten Minna Canthin muotokuvan sommittelu tuotti haasteita, jotta kuvitukset saatiin täyttämään koko neliö luontevan oloisesti. Sallin lopulta Minna Canth -kuvitusten kohdalla puhekuplien viivan menevän neliön tilaan, jolloin sain säilytettyä vanhojen luonnosten mittasuhteet paremmin sekä rikottua hieman sommittelun jäykkyyttä.

Kuva 50: Harvest Quilt -kuvitus (Warde 2022)

Kuva 51: Ruudukkosommittelun testaamista

Tarkkuuteen yksityiskohtien kuvaamisessa pyrkimisestä huolimatta jouduin kuvituksissani yksinkertaistamaan paljon rakennuksia ja muuta esineistöä. Loin kuvitukset erillään toisistaan helpottaakseni uudelleen asettelua myöhemmin, mutta nähdessäni kuvitukset ruudukkoon aseteltuna huomasin esimerkiksi isompien rakennusten olevan turhan yksityiskohtaisia verrattuna muihin kuvituksiin ja jouduin pelkistämään niitä (kuva 52). Jätin kuvitusten välille myös enemmän hengitystilaa sommittelussa, koska liian tiiviissä ollessaan muodot, jotka eivät olleet täydellisen neliömäisiä, korostuivat ja rikkoivat luonani vaikutelman yhteen istuvasta somittelusta.

Alussa luotin kuvitusten teossa eniten viivaan, mutta enemmän kuvituksia tehdessä huomasin pinnan olevan usein parempi ratkaisu. Kuvitusten ollessa pienessä koossa viivat olivat usein turhan tiheässä ja näin levottomia, eivätkä päässeet enää arvoonsa kuten *Pinnan alla* -tuoteperhettä tarkastellessa olin myös todennut. Viivan painattaminen on myös riskialttiimpaa laajaan pintaan verrattuna, koska viiva saattaa painettavasta materiaalista riippuen jäädä näkymättömiin tai levitä. Pyrin kuvituksessa ottamaan tällaiset epätäydellisydet huomioon pyrkimällä vähän sotkuisempaan jälkeen, jossa nämä pienet virheet eivät häittäisi vaan voisivat jopa kuulua asiaan. Pinnan ja viivan merkityksen vaihtuessa kuvitukseen tuli myös lisää monipuolisuutta, kun kuvitukset hyödynsivät aktiivisesti molempia.

Kuvitusten suunnittelu toimivaksi eri taustavärejä vasten oli haastavampaa kuin odotin. Kuvitukset,

Kuva 52: Kanttilan pelkistäminen. Vähensin sekä viivan käyttöä että yksityiskohtien määrää

Kuva 53: Esimerkki viivoihin luotaneesta kuvituksesta, joka ei toiminut käänteisenä

jotka toimivat onnistuneesti vain värikerrosten värejä vaihtamalla, vaativat paljon enemmän testausta kuin olin odottanut. *Pinnan alla* -tuoteperheen esimerkkiä seuraten osa kuvituksista ei tulisi muuttamaan väriään eri väristä taustaa vasten sijoitettaessa, vaan kuvituksen ympärille vain lisättäisiin ulkoinen viiva. Useimmiten jouduin kuitenkin muuttamaan kuvitusten värejä muutenkin kuin värikerrosten pohjalta. Taisaisena väripintana olevat osaset oli huomattavasti helpompi leikata irti ja järjestää uudestaan kuin enemmän tekstuuria tai viivaa hyödyntäneet. Pinta palveli kuvituksia myös paremmin kuin viiva, koska värin kääntyessä ympäri mahdollisesti vaaleat ääri-viivat loivat tunnelman negatiivisesta kuvasta, joka ei ollut tavoitteenani (kuva 53). Mitä enemmän kuvituksia tein, sitä paremmin osasin ottaa värimuunnokset huomioon suunnittelussa (kuva 54).

Kuva 54: Minnan salonkiin kuuluvan etaseerin kuvitusprosessi ja värimuunnokset, joita ei tarvinnut muokata värit käännettäessä

4.3. Typografia

Tärkeintä sitaattien osalta on, että ne ovat luettavissa selkeästi ja mielellään mahdollisimman kaukaa. Tämän seurauksena kuvitustyylini kanssa yhteensopivimmat, koristeelliset fontit jouduttiin rajaamaan heti alussa pois. Puhekuplien tulisi olla kontrastissa niiden ympäristön kanssa, jotta ne pomppaisivat esiin kuvitusten keskeltä, mutta ne eivät saisi olla tyyliältään kokonaan eri maailmasta.

Kokeilin kirjoittaa sitaatteja sekä käsin että koneella, mutta molemmissa oli omat ongelmansa (kuva 55). Minna Canthille tyypillisissä pitkissä sitaateissa käsin kirjoituksen epätasaisuus korostui ja haittasi luettavuutta. Havaitsin näissä kokeiluissa kuitenkin eri sanojen korostamisen suuremmalla tai erityyillisellä tekstillä toimivan, kunhan tehokeinoa käytettiin hillitysti. Dave Bainin *Sam / Play* -kuvituksessa on nähtävillä monipuolista typografian käyttöä, jota olisin halunnut jäljitellä omassa työssäni, mutta aika tai osaamiseni ei tällä kertaa riittäisi tämän taidon haltuun ottamiseen (kuva 56).

Ensimmäisissä luonnoksissa, ennen puhekuplien kokoa rajoittavan ruudukkojärjestelmän käyttöönottoa, typografian muotokielessä korostui sen vapaus ja kokeellisuus. Puhekuplien muoto rakentui sitaatin ympärille. Ruudukossa puhekuplan muoto oli ensisijaista, mutta se helpotti puhekuplien suunnittelua ja sommittelun hahmottamista jo luonnosteluvai-

Kuva 55: Typografian tyylikokeiluja

”Vanhojen totuuksien täytyy väistyä uusien tieltä.”

– MINNA CANTH

”Minä vähät välitän siitä, mitä ihmiset sanovat!”

– Minna Canth

**Elämä on taistelua,
ihanaa taistelua.**

heessa, ja sitaatit saattoi suunnitella omassa tahdissaan kuvituksen rinnalla.

Tietokoneella kokeilin erilaisia fontteja mukaan lukien *Moominmamma*-mallistossa näkemääni *Caslonia*, mutta se ei istunut oman kuvitustyyliini kanssa yhtä hyvin kuin Tove Janssonin sirompien viivakuvitusten. Tietokoneella kirjoitettu teksti oli jäykkää ja en saanut sitä kaartumaan pyöreiden puhekuplien muotoon luontevasti. Puhekupliin tungettuina ja runsaan kuvituksen rinnalla valmiit fontit näyttivät sinne kuulumattomilta. Tekstin koon kanssa leikkiminen oli myös paljon hitaampaa kuin käsin kirjoittaessa.

Päädyn näiden epäonnistuneiden kokeilujen kautta kompromissiin: ottaisin valmiin fontin, jonka päälle sitten piirtäisin. Näin sain molemmista kokeiluistani huomaamani edut irti. Kokeilujen perusteella olin päätenyt serif-fonttien istuvan tyyllisesti parhaiten Minna Canthin ja kuvituksieni kanssa ja valitsin lopulliseksi fontiksi *Alda OT CEVin*. Adobe *InDesign*-ohjelmassa asettelin sanat alustavasti puhekuplan vievän alueen muotoon ja piirsin sitten niiden päälle digitaalisesti *Clip Studio Paint* -ohjelmassa, joka sallii rosoistenkin kuvitusten uudelleen skaalaamisen kuvitusta vahingoittamatta (kuva 57). Saatoin muuttaa näin kirjainten ja sanojen kokoa ja varmistaa samalla piirtämällä viivan olevan saman paksuista koko sitaatin halki. Erottaakseni puhekuplassa sitaatin ja sen sanojen näiden tuli olla eri väreillä. Kokeilin myös eri kirjainten venyttelyä ja aaltomaisuuden luomista puhekuplan sisälle, mut-

ta lopullisissa puhekuplissa en päätenyt hyödynämään tätä.

Puhekuplissa oli myös haasteena tyhjän tilan käyttö. Sitaateista jäi kuitenkin tyhjää tilaa puhekuplan sisälle. Pelkkää tekstiä hyödynävät puhekuplat näyttivät muun kuvituksen keskellä autioilta, joten päädyin lisäämään puhekupliinkin kuvituksen tyyliin tai sitaattien sisältöön sopivaa kuvitusta. Tällöin jos puhekuplat olisivat erillään kuvituksesta joissain tuotteissa, olisivat ne silti edelleen selkeästi osa kuvitettua tuoteperhettä.

Kuva 56 (rajattu): Sam / Play -kuvituksessa on käytetty typografiaa monipuolisesti ja leikkisästi (Bain)

Kuva 57: Sitaatin kuvittamisen vaiheita

4.4. Tuote-esimerkit

Postikortit

Postikorttisarja on ensisijaisesti tarkoitus painattaa risopainolla. Risopainossa jokaisesta käytettävästä väristä luodaan oma sapluunansa, jotka painetaan paperille yksi kerrallaan. Limittäin jäävät värit luovat kerrostuessaan uuden, tummemman sävyn. Risopainolle ominaisia piirteitä ovat sen avulla saavutettu värien kirkkaus, uniikki tekstuuri ja haluttu epätarkkuus (kuva 58). Kustannusnäkökulmasta risopaino sopii pieniin tuote-eriin. (Riso Pop.) Tekniikan tuoma tekstuuri ja mahdollinen epätarkkuus limittyvisä väreissä toisivat työhön käsintehtyyn oloisuutta digitaalisesta toteutuksesta huolimatta, ja epätarkkuus voitaisiin yhdistää myös menneeseen aikaan, jolloin painovälineet eivät pystyneet tuottamaan yhtä tarkkaa jälkeä kuin nykyään.

Merkittävin haaste risopainossa on värien arvaamattomuus. Epätasainen jälki on itsestäni viehättävää, mutta saattaa vaatia kuvituksen uudelleen suunnittelua muutaman kerran toivotun jäljen saavuttamiseksi. Värien painatus poikkeaa myös teknisesti tavallisesta tulostimesta eikä näin kuivu samalla tavalla. Väri saattaa näin tuhriintua hiukan kortteja säilytettäessä päällekkäin. (Burke 2022.) Joitain asiakkaita tämä epätasaisuus ei ehkä miellyttää.

Keskustellessamme tuotteista toimeksiantajan kanssa halusimme painottaa tuotteiden paikallisuutta tai vähintään suomalaisuutta, jolloin yritysvalikoi-

ma kutistui huomattavasti ja löysin toistaiseksi Suomesta vain yhden painon, joka tarjoaa risopainoa: *Rooftop Press*. Tämän ja muiden mahdollisten ulkopuolisten tekijöiden ollessa esteenä kortit voitaisiin painaa digipainossa. Tällöin risopainon vaikutelmaa pyrittäisiin simuloimaan digitaalisesti erilaisilla filtreillä. Esimerkkiä varten kokeilin Mockstarin Photoshop-ohjelmaan tarkoitettua *Risoprint Effect Creatoria* sekä True Grit Texturen tekstuurisiveltimiä (kuva 59).

Postikorttien kääntöpuolella kerrottaisiin tarkemmin kuvituksen aiheista esimerkiksi esittelemällä *Rakas Kuopio* -kortissa kuvatut paikat. Lisäksi, jos kortit pääsisivät painoon, haluaisin jonkun Minna Canth -tuntijan, esimerkiksi työn kautta tavanneeni Minna Maijalan, kanssa selvittää kaikkien valittujen sitaattien alkuperän ja kontekstin, jotta ihmiset saisivat tietää, mistä Minnan kuuluisat sitaattit ovat alun perin tulleet. Tulevaisuudessa näihin tutustuneet ihmiset pystyisivät mahdollisesti arvioimaan sitaattien sopivuutta kuullessaan niitä käytettävän muualla ja lisäämään entisestään keskustelua Minna Canthista.

Kuva 59: Risoprint Effect Creatorin avulla kuvitukseen on yritetty saada paperimaista tekstuuria ja painon epätarkkuutta

Kuva 58 (rajattu): Sam / Play -kuvituksessa näkyy risopainon tuoma rosainen tekstuuri ja värien kerrostuminen (Bain)

Kuva 60: Minnan salongissa -postikortti

Kuva 61: Minnan kirjeet -postikortti

Kuva 62: Rakas Kuopio -postikortti

Kangastuotteet

Kangastuotteista esimerkkejä ovat kangaskassi, paidat, kaulanauha ja keittiöpyyhe. Tuotteiden materiaalit vaihtelevat mutta ensisijaisena materiaalina olisi todennäköisesti puuvilla. Näissä tuotteissa värien limittyvä efekti saavutetaan esimerkiksi seripainolla, jossa väreille on omat seulansa risopainon tapaan tai värit painetaan suoraan digitaalisessa painossa (Natua).

Seripaino on tekniikoista yleisempi ja sillä voidaan haluttaessa simuloida fyysisesti värien kerrostamista painamalla esimerkiksi oranssille kankaalle ensin peittovalkoisella ja sitten läpikuultavalla sinisellä. Värien painojärjestyksellä on näin väliä. Värit eivät kuitenkaan käyttäydy varmasti aivan samoin kuin risopainossa. Tuotteessa käytetty värien määrä vaikuttaa hintaan ja kannattavasti tuotteita pitäisi painaa hyvin paljon. Digipainossa väri painetaan suoraan kankaalle ja tekniikka soveltuu paremmin pieniin tuote-eriin. (Natua.) Tekniikasta riippumatta

kuvituksessa on täytynyt varautua siihen, että kaikki värikerrokset ovat saatavilla omiksi kerroksikseen tarvittaessa kankaan pohjavärin vaihtuessa.

Asusteissa kuten kassissa ja kaulanauhassa toivoisin pohjavärin olevan kirkkaan oranssi, joka pienempinä yksityiskohtina on turvallisempi valinta kuin kirkas koko-oranssi paita. Räikeän väriset aksentti-tuotteet olisi helpompi yhdistää tumman tai valkoisen vaatteiden kanssa, jolloin paidan tulisi olla mieluummin jotain muuta väriä kuin oranssi. Toimeksiantajan kanssa keskusteltaessa vaatetuotteet eivät saaneet samaa suosiota muihin tuotteisiin verrattuna, koska ne vaatisivat laajemman kokovalikoiman, kun taas muut tuotteet voivat olla aina samankokoisia. Sitaatteja valitessa täytyy tehdä päätös, halutaanko joku tunnettu sitaatti vai otetaanko riski pienemmälle yleisölle sopivalla sitaatilla. Esimerkkejä varten valitsin turvalliset, yleisesti toimivat sitaatit (kuvat 63 & 64).

Kuva 63: Kangaskassin mockup

Kuva 64: Kaulanauhan mockup

Magneetit ja pinssit

Pohtiessani näitä pienempiä identiteettituotteita, kuten esimerkiksi magneetteja, pinssejä, kangasmerkkejä ja tarroja, tulin siihen tulokseen, että nämä tuotteet hyötyisivät eniten siitä, että ne olisivat pelkästään puhekuplia. Myös Minnan potretin voisi yhdistää puhekuplaan, mutta se veisi tilaa sitaatilta, jonka tuotteessa tulisi korostua. Tämän vuoksi on oleellista, että puhekuplissa on mukana myös jotain pientä kuvitusta, jotta ne ovat selkeämmin osa kuvitettua tuoteperhettä ollessaan erillään muista tuotteista.

Toimeksiantajalla oli suhteita Kuopiossa toimivaan pienten puutuotteiden valmistajaan, jonka innoittamana haaveilin magneettien ja mahdollisesti pinssienkin olevan maalattua tai kaiverrettua puuta. Maalatut magneetit ja pinssit olisivat väriensä ansiosta selkeämmin osa tuoteperhettä. Puhekuplissa ei esiinny värien kerrostumista, jolloin tämän efektin saavuttamista ei tarvitsisi tuotesuunnittelussa pohdita. Paikallinen yritys olisi tuoteperheen paikallisuuteen pyrkivää arvomaailmaa ajatellen myös loistava valinta. ■

Kuva 65: Sitaatteja erillisinä kuvituksina

5

Yhteenveto

Tutkimuksesta & produktiosta

Vaikka olin jo aiemmin työskennellyt Kanttilassa, opin vielä opinnäytetyöprosessin aikana Minna Canthista paljon uusia asioita. Olin tuntenut hänet käytännössä ainoastaan hänen julkisen persoonansa kautta, minkä seurauksena tutkimusosuuden rakenne Minna Canthin henkilöbrändiin liittyen muuttui merkittävästi luettuani enemmän hänestä.

Erilaisia tulkintoja vertailllessani huomasin, kuinka kirjailijoiden ja taiteilijoiden mielipiteet Minna Canthista vaikuttivat heidän hänestä välittämäänsä kuvaan. Tunnistettuani Minnalla olevan selkeästi yksityinen ja julkinen persoona, tutustuin enemmän hänen yksityisen minänsä ajatusmaailmaan. Tätä kautta minulla syntyi Minnasta henkilönä paljon samaistuttavampi ja mielenkiintoisempi kuva kuin vain hänen saavutuksistaan lukiessani. Tämän oivalluksen seurauksena halusin korostaa juuri tätä yksityistä, herkkää ja pohdiskelevaa puolta Minna Canthista sitten tuoteperheen kuvituksissa. Olin kuitenkin aloittanut aloittanut kuvituksen suunnittelun paljon näitä huomioita ennen ja sain liitettyä näitä ajatuksia vain osaksi produktiota sen sijaan, että ne olisivat ohjanneet suunnittelutyötä. Kuitenkin tutkimus Minnan tuotteistamisesta, ja tätä kautta ymmärrys siitä miten Minna Canthin ehdottomuus toisinajattelijana viehättää monia kuluttajia, muistutti minua näkemään Minnasta samanaikaisesti molemmat puolet: sekä julkisen että yksityisen. Epärehellisintä minusta olisi ollut vähätellä jommankumman puoliskon olemassaoloa.

Minna Canthin historian parissa vietetty aika oli anteliasta, mutta söi muuhun työhön käytetystä ajasta. Käytin alussa paljonkin aikaa tuoteperheen tuotteiden käytännön asioiden pohtimiseen, ja tustuin tuotesuunnitteluun kuvitusten toteuttamisen mielessä väärästä kulmasta, koska tuotekuvituksesta aiheena ei juuri löytynyt lähteitä. Identiteetitute-käsitteen löytäminen oli hyödyllistä, koska se tarjosi näkökulman, josta Minna Canth -aiheisia tuotteita saattoi tarkastella kuluttajien henkilökohtaisen brändin jatkeena.

Jälkikäteen mietittynä minun olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa museoympäristöihin ja näiden kauppoihin tutustumiseen. Museoiden ja niiden tuotteiden tavoitteet asiakkaiden tiedonhalun palvelemisessa vaikuttivat merkittävästi ratkaisuihini kuvituksen ja tuotteiden sisällön suunnittelussa. Halusin tämän tiedon perusteella tuotteissa painottaa enemmän juuri uuden tiedon tarjoamista Kanttilan asiakkaille kuin Minna Canthin ennestään tunnetun brändin hyödyntämistä tuotteiden suunnittelussa. Minnan sitaattit palvelivat kuitenkin molempia tarkoituksia. Mielenkiintoinen aihe, joka jäi kokonaan työstä pois Minna Canthiin syvennyttyäni, oli itse Kanttila, jolla on siitä tehdyn rakennushistorialisen selvityksen perusteella myös moninainen historia.

Rajauksia piti kuitenkin tehdä, ja olen tyytyväinen luomaani kuvituskonseptiin kokonaisuutena. Kuvituskonseptissa ensisijaisina tavoitteina oli pystyä

luomaan joustava ja Minna Canthin monipuolisuutta esittelevä kokonaisuus. Kuvitusjärjestelmän rakenteen uudelleen pohtiminen tarpeen mukaan koottavan palikkamaiseksi toi kuvituksien käyttöön tarvittua joustavuuden, joka sallii jo luotujen kuvitusten uudelleen käytön ja hyödyntämisen uusina kokonaisuuksina jatkossa. Ajankäytön näkökulmasta kuvitusten tyylin yksinkertaistaminen prosessin edetessä auttoi kuvitusten saamisessa ajoissa valmiiksi ja tulevaisuudessa palvelee kuvitusten tarpeellista muokkaamista.

Toimeksiantajan palaute

Lähetin postikorttikuvitukset niiden valmistuttua vielä kommentoitavaksi toimeksiantaja Anja Lapiille, koska kuvitusten suunnittelu seurasi edelleen vanhaa toimeksiantoa. Lappi kommentoi kuvituksia seuraavasti sähköpostilla 5.4.2023:

-Hyvä ja ajaton värimaailma

-Positiivinen ja lämminhenkinen yleisilme

-Monikäyttöisyys erinomaista, toimivat yksin ja yhdessä

-Kaikki kuvat sisältävät tunnistettavia ja olemassa olevia elementtejä, ja tarjoavat myös kiinnostavia yksityiskohtia

-Minna Canth onnistuttu pelkistämään tyylikkäästi

Tulevaisuus

Toimeksiantajan kanssa olemme olleet uudelleen yhteydessä nyt kuvitusten valmistuttua, ja riippuen taloudellisesta tilanteesta voidaan kuvituskonsepti ottaa uudelleen käyttöön. Kanttilan tilanne on jatkuvassa muutoksessa ja viimeisimpien uutisten mukaan keväällä 2023 Kanttilan tilanne on entistä paremmalla mallilla Kuopion kaupungin osallistuessa vihdoin Kanttilan korjaus- ja muutostyön koordinoitiin (Riihinen 2023).

Jos varoja tai halua tuoteperheen toteuttamiseen ei kuitenkaan löydy Kanttilan suunnalta, olen pohtinut osan tuotteista kuten postikorttien itse painattamista ja sen jälkeen tuotteiden saamista myyntiin Kuopiossa matkamuistoja myyviin paikkoihin kuten museoihin tai paikallista käsityötä myyviin liikkeisiin. Yksi vaihtoehto olisi myös yrittää kääntyä muiden kuopiolaisten kulttuuritahojen kuten kulttuurihistoriallisen museon tai Kuopion kaupungin puoleen tuotteiden valmistamisessa, koska Minna Canthin päivä tulee kuitenkin joka vuosi ja juhluvuosiksi tarvitaan aina uusia tuotteita. Seuraavat merkittävät juhluvuodet Kuopiossa olisivat Minna Canthin 180-vuotispäivä vuonna 2024 ja Kuopion kaupungin 250-juhluvuosi vuonna 2025, joita varten yrittäisin kuvituksia vielä hioa. Mainitsinkin jo produktion yhteydessä, että toivoisin voivani selvittää Minna Canthin sitaattien alkuperää jonkun Minna Canth -tuntijan kanssa, jotta tuotteet palvelisivat entistä enemmän kuluttajien tuntemusta Minna Canhtista.

Mualla Suomessakin on Minna Canthin parissa toimivia tahoja, kuten Minna Canthin 175-vuotisjuhlal järjestänyt Helsingissä toimiva Minna Canthin seura. Tahtoisin kuitenkin kuopiolaisena kuvitusteni olevan ensisijaisesti myytävänä Kuopiossa.

Tuoteperheen jatkokehityksenä haluaisin paneutua vielä enemmän sitaatteja varten käytettyyn typografiaan ja tutkia sen muotokielen monipuolistamista. Osaamistasooni nähden typografian taso oli kuitenkin tähän työhön riittävä. Myös käytännön näkökulmasta prosessi, jossa kuvitukset valitaan ja sommitellaan ja tiedosto muokataan panoa varten sopivaan muotoon, pitää tulevaisuudessa yksinkertaistaa ja selkeyttää. Tällä hetkellä kuvitukset ovat eri tiedostoissa, joista niiden poimiminen vaatii minultakin hiukan etsimistä. Lisäksi kaikista kuvituksista en ehtinyt luoda erilaisia väri variaatioita, jotka eivät kaikille kuvituksille ole tietenkään välttämättömiä, mutta haluaisin että mahdollisimman monista olisi väri variaatioita valmiina. Painoasiat vaativat myös enemmän tutustumista ja tulevaisuudessa erilaisiin painotekniikoihin varsinkin kangastuotteiden puolella olisi hyvä tutustua enemmän käytännössä. ■

6

Lähteet

Painetut lähteet:

Ahola, S. 2019. *Mitä Minna Canth todella sanoi?* Helsinki: WSOY.

Happonen, S. 2017a. *Saaria ja majakoita*. Teoksessa Honkasalo, M. (toim.) *Kuinkas sitten kävikään? Muumikirjojen tarina*. Tampere: Tampereen taidemuseo, 175–177.

Happonen, S. 2017b. *Nyyti ja niittyjen kukkaloisto*. Teoksessa Honkasalo, M. (toim.) *Kuinkas sitten kävikään? Muumikirjojen tarina*. Tampere: Tampereen taidemuseo, 141–143.

Huotarinen, V.-T. & Sormunen, R. 2019. *Heistä tuli taiteilijoita: 12 muotokuvaa suomalaisista nais-taiteilijoista*. Helsinki: WSOY.

Jordan, P. W. 2000. *Designing pleasurable products: an introduction to the new human factors*. London: Taylor & Francis.

Kettunen, I. 2001. *Muodon palapeli*. Helsinki: WSOY.

Lindgren, L. 2000. *Monumentum: muistomerkkien aatteita ja aikaa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Miettinen, E. 2018. *Minna Canth*. Teoksessa Karpinen, M., (toim.) *Sankaritarinoita tytöille (ja kaikille muille)*. Helsinki: Into, 166–169.

Mäkinen, K. & Uusi-Hallila, T. 2003. *Minna Canth. Taiteilija ja taistelija*. Helsinki: WSOY.

Nieminen, R. 1990. *Minna Canth: kirjailija ja kaup-pias*. Helsinki: Otava.

Nikkari, V. 2017. *Muumit ja suuri tuhotulva*. Teoksessa Honkasalo, M. (toim.) *Kuinkas sitten kävikään? Muumikirjojen tarina*. Tampere: Tampereen taidemuseo, 20–29.

Norman, D. A. 2004. *Emotional design: why we love (or hate) everyday things*. New York: Basic Books.

Nummela, I. 2004. *Toiselta kantilta. Minna Canth liikenaaisena*. Tampere: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Pohjola, J. 2003. *Ilme: visuaalisen identiteetin joh-taminen*. Helsinki: Inforviestintä.

Sounio, L. 2010. *Brändikäs*. Helsinki: Talentum.

Takala-Schreib, V. 2016. *Visuaalinen kuluttaminen: katseita, makuja ja muotokieliä*. Helsinki: Aalto-yli-opiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu.

Virtanen, L. & Pelliccioni, S. 2018. *Minna! - Minna Canthin uskomaton elämä ja vaikuttavat teot*. Helsinki: Teos.

Sähköiset lähteet:

Aho, J. 1897. *Muutamia muistelmia Minna Canthis-ta*. Kansalliskirjasto. Viitattu 5.1.2023. Saatavissa: <https://urn.fi/urn:nbn:fi:sks-dor-002004>

Burke, L. 2022. *An Intro to Risograph Printing (& How to Start Your First Project)*. Dribbble. Viitattu 1.3.2023. Saatavissa: [https://dribbble.com/resour-ces/risograph-printing](https://dribbble.com/resources/risograph-printing)

Coloria. 2021. *Vaaleanpunainen*. Viitattu 11.3.2023. Saatavissa: <https://www.coloria.net/varit/vaaleanpu-nainen.html>

Ingström, P. (toim.) 2017. *Minna Canth – urbilden av den starka finska kvinnan*. Hufvudstadsbladet. Viitattu 4.1.2023. Saatavissa: <https://www.hbl.fi/arti-ikel/1ee96d01-af3a-4927-a5d6-088dca1be76a>

Kansallismuseo. 2020. *Rohkeus, rakkaus, vapaus! Muumit 75*. Viitattu: 1.4.2023. Saatavissa: <https://www.kansallismuseo.fi/fi/naeyttelyt/rohkeus-rak-kaus-vapaus-muumit-75>

Kanttila. *Minna Canth akatemia*. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa: https://kanttila.fi/tuleva-kanttila/minna-canth_akatemia/

KUHMU (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). 2018a. *Minna Canth taiteessa - Veistoksia, reliefejä, mitaleja*. Viitattu 12.1.2023. Saatavissa: <https://minnacanth.kuopionkulttuurihistoriallinenmuseum.fi/canth/veistoks.html>

KUHMU (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). 2018b. *Minna Canth taiteessa - Maalauksia, piirroksia ja postimerkki*. Viitattu 12.1.2023. Saatavissa: <https://minnacanth.kuopionkulttuurihistoriallinenmuseum.fi/canth/maalauks.html>

KUHMU (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). 2018c. *Kuopio Minna Canthin elinaikana - Puijo, Väinölänniemi, Myhkyri*. Viitattu 2.2.2023. Saatavissa: <https://minnacanth.kuopionkulttuurihistoriallinenmuseum.fi/canth/default.html>

Lappi, A. 2023. *VS: Palaute postikorttikuvituksista*. Sähköpostiviesti. Vastaanottaja Virtanen, O. Lähe-tetty 5.4.2023.

Luomajoki, N. 2019. *Henkilöbrändi rakentuu joka kohtauspisteessä*. WTF Design. Viitattu: 18.3.2023. Saatavissa: <https://www.wtfdesign.fi/blogi/henkilob-randi-rakentuu-joka-kohtauspisteessa>

Makia. *Journal - Through the rough seas*. Viitattu 1.4.2023. Saatavissa: <https://makia.com/through-the-rough-seas/>

Makia. 2021. Moominmamma by Makia. Viitattu 1.4.2023. Saatavissa: <https://makia.com/moomin-mamma-by-makia/>

Miettinen, A-M., Tapanainen, M., & Tielinen, J. 2020. *Museokauppakäsikirja. Suomen museoliiton julkaisuja No. 78.* Suomen museoliitto. Viitattu 21.3.2023. Saatavissa: <https://museoliitto.fi/doc/verkkojulkaisut/Kauppakasikirja-web.pdf>

Minna Canthin seura ry. 2019. *Minna Canth 175 -juhlavuoden loppuraportti.* Viitattu 13.2.2023. Saatavissa: <https://minnacanthinseurassa.files.wordpress.com/2020/10/tutustu-juhlavuoden-loppuraporttiin.pdf>

Naakka, A-M. 2019. "Tyhmät miehet saavat kernaasti kuolla" – Minna Canthin kuolemattomat lauseet puhuttavat nykypäivänäkin. Ilta-Sanomat. Viitattu 10.3.2023. Saatavissa: <https://www.is.fi/turun-seutu/art-2000006041023.html>

Natua. *Paitojen painatus ja parhaat painotekniikat.* Viitattu 1.3.2023. Saatavissa: <https://natua.fi/paitojen-painatus-ja-parhaat-painotekniikat/>

Piironen, J. 2014. *Hys! Nyt ollaan museossa – Museotunnelmaa ja elämyksiä.* Helsingin yliopisto. Maisterintutkielma. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201507212304>

Riihinen, E. 2023. *Minna Canthin talon Kanttilan pelastus etenee, mutta rahoitusta etsitään edelleen.* Helsingin Sanomat. Viitattu 7.4.2023. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009448542.html>

Riso Pop. *What's a Risograph?* Viitattu 1.3.2023. Saatavissa: <https://www.risopop.com/what-is-riso>

Soininen, J-P. 1997. *Asiakastarvelähtöisyys elektronisen tuoteperheen suunnittelussa.* Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy. Viitattu 13.12.2022. Saatavissa: <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/julkaisut/1997/J822.pdf>

SLL (Suomen luonnonsuojeluliitto). 2014. *Graafinen ohjeisto.* Viitattu 11.12.2022. Saatavissa: <https://www.sll.fi/app/uploads/2018/12/graafigiset-ohjeet-8.4.pdf>

Suomen museoliitto. *Mitä museot tekevät?* Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://www.museoliitto.fi/mita-museot-tekevat>

Tieteen termipankki. 2015. *Kirjallisuuden tutkimus: Realismi.* Viitattu 18.10.2022. Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:realismi>

Vuorikari, O. *Minna Canth.* Kanttila. Viitattu 5.1.2023. Saatavissa: <https://kanttila.fi/historia/minna-canth/>

Wade, L. 2015. *Where do negative stereotypes about feminists come from?* The Society Pages. Viitattu 12.1.2023. Saatavissa: <https://thesocietypages.org/socimages/2015/12/28/where-do-negative-stereotypes-about-feminists-come-from/>

Suulliset lähteet:

Heikura, P. & Mäkeläinen, N. (toim.) 2023. *Mitä Minna todella sanoi? Canthin sitaattit on usein ymmärretty väärin.* Ylen Aristoteleen kantapää -podcast. 22.3.2023. Saatavissa: <https://areena.yle.fi/podcastit/1-64971433>

Kuvalähteet:

Kuva 1: KUHMU (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). 2017. *Viktor Barsokevitchin muotokuva 50-vuotiaasta Minna Canthista.* Viitattu 17.1.2023. Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/kuhmu/36192629071/in/album-72157684715163131/>

Kuva 2: Kuopion kaupunginkirjasto. *Skruvipeli Kanttilassa.* DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa: <https://digi.kirjastot.fi/items/show/133794>

Kuva 3: Jämsen, K. 1998. *Kaarlo Vuoren akvarelli Minna Canthista 1891.* DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa. Viitattu 12.1.2023. Saatavissa: <https://digi.kirjastot.fi/items/show/133798>

Kuva 4: Kuopion kaupunki. 2019. *Eemil Halosen Minna Canth -patsas Kuopiossa.* Viitattu 11.1.2023. Twitter. Saatavissa: <https://twitter.com/Kuopionkaupunki/status/1128261155301015553>

Kuva 5: Postimuseo. *Signe H. Janssonin kuvittama Minna Canthin satavuotispostimerkki.* Viitattu 11.1.2023. Saatavissa: <https://www.postimuseo.fi/postimerkkiselain/>

Kuva 6: Kaski, H. 2022. *Pauli Koskisen Nuori uneksija -patsas Jyväskylässä.* Viitattu 16.1.2023. Saatavissa: <https://yle.fi/a/3-12491719>

Kuva 7: Taskinen-Kekki, P. 2022. *Jukka Huhtalan suunnittelema seinäreliefi Kanttilan kyljessä.* Viitattu 21.3.2023. Saatavissa: <https://www.viikkosavo.fi/paikalliset/5432723>

Kuva 8: Koistinen, H. 2017. *#nastywoman -keramiikkateos.* Viitattu 11.1.2023. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005130655.html>

Kuva 9: Osipow, P. 2018. *Minna Canth -kuvitus teoksessa Sankaritarinoita tytöille (ja kaikille muille)*. Viitattu 6.3.2023. Saatavissa: https://karivaijarvi.blogspot.com/2018/11/tarinatietoa-selvinpain_18.html?m=1

Kuva 10: Mäkinen, K. & Uusi-Hallila, T. 2003. *Minna Canth. Taiteilija ja taistelija*. Helsinki: WSOY. *Eero Astalan sarjakuva vuodelta 1994*.

Kuva 11: Pelliccioni, S. 2018. *Minna! - Minna Canthin uskomaton elämä ja vaikuttavat teot*. Helsinki: Teos. Viitattu 11.1.2023. Saatavissa: <https://www.savonsanommat.fi/paikalliset/2927472>

Kuva 12: Partanen, I. 2018. *Aukeamakuvitus teoksesta Ihmeellinen Minna ja suomalaiset supernaiset*. Viitattu 6.3.2023. Saatavissa: <https://www.elinalappalainen.fi/ihmeellinen-minna/>

Kuva 13: Sormunen, R. 2019. *Minna Canth -kuvitus teoksessa Heistä tuli taiteilijoita: 12 muotokuva suomalaisista naistaiteilijoista*. Viitattu 30.1.2023. Saatavissa: <http://www.riikkas.com/commissions.html>

Kuva 14: Minnan Puoti. *Minna Canth -kassi*. Viitattu: 20.2.2023. Saatavissa: <https://minnanpuoti.fi/tuote/minna-canth-kassi/>

Kuva 15: Kuopion kaupunki. *Heidi Kärkkäisen Minna Canth -postikortti*. Viitattu: 20.2.2023. Saatavissa: <https://verkkokauppa.kuopio.fi/tuote/minna-canth-lausahduskortti-3/>

Kuva 16: Kuopion kaupunki. *Minna Canth -tarjotin*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://verkkokauppa.kuopio.fi/tuote/minna-canth-tarjotin/>

Kuva 17: Nudge. *Ordboard-sarjan Minna Canth -koru*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://www.nudge.fi/product/16194/hopeinen-kaulakoru--minna-canth>

Kuva 18: Sointu Design. *Minna Canth -korvakoru*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: https://www.sointudesign.fi/p/ihanainen-minna-tappi?gclid=CjwKCAiA0cyfBhBREiwAAAtStHBn3MO8Wv5bM-4Qt06AEp6whOfITXNXctIGI2VyB7hxZuuiin2S-mxBRoCY4wQAvD_BwE

Kuva 19: Kuopion kaupunki. *Minna Canth -aiheinen t-paita*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://verkkokauppa.kuopio.fi/tuote/kaikkeaa-muuta-kunhan-ei-vaan-nukkuvaa-puolikuollutta-elamaa-lady-fit-fuksia/>

Kuva 20: Kuopion kaupunki. *Minna Canth -aiheinen pipo*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://verkkokauppa.kuopio.fi/tuote/minna-canth-pipo/>

Kuva 21: Nudge. *Ordboard-sarjan Minna Canth -koru mallin päällä*. Viitattu 20.2.2023. Saatavissa: <https://www.nudge.fi/product/16194/hopeinen-kaulakoru--minna-canth>

Kuva 22: Minnan Puoti. *Minna Canthin sitaatti postikortteja*. Viitattu: 20.2.2023. Saatavissa: <https://minnanpuoti.fi/tuote/minna-canth-lainaus-kortti/>

Kuva 23: Mikkilä, H. 2018. *Turun taidemuseon postikorttivalikoimaa*. Viitattu: 29.3.2023 Saatavissa: <https://sooloiuluja.com/turun-taidemuseo/>

Kuva 24: Luontokauppa. *Pinnan alla -tuoteperheen t-paitoja*. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa: <https://www.luontokauppa.fi/tuote/lasten-pinnan-alla-paita-jakalanvihrea>

Kuva 25: Luontokauppa. *Pinnan alla -tuoteperheen vihkoja*. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa: <https://www.luontokauppa.fi/tuote/pinnan-alla-vihko-setti>

Kuva 26: Luontokauppa. *Pinnan alla -tuoteperheen pussukka ja muistikirja*. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa: <https://www.luontokauppa.fi/tuote/pinnan-alla-kangaspussi-ja-muistikirja>

Kuva 27: Luontokauppa. *Pinnan alla -tuoteperheen kangaskassi*. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa: <https://www.luontokauppa.fi/tuote/pinnan-alla-kangaskassi>

Kuva 28: Luontokauppa. *Pinnan alla -tuoteperheen kestonmuki*. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa: <https://www.luontokauppa.fi/tuote/pinnan-alla-kestonmuki>

Kuva 29: Makia. 2021. *Ruudunkaappaus Moominmamma-malliston mainosvideolta*. Viitattu 3.1.2023. Saatavissa: <https://makia.com/moominmamma-by-makia/>

Kuva 30: Muurla. 2021. *Moominmamma-malliston meriaiheisia tuotteita*. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa: <https://www.facebook.com/photo?fbid=1945876815578619&set=pcb.1945876902245277>

Kuva 31: Makia. 2021. *Moominmamma-malliston juomapulloja Makian myymälässä*. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa: <https://www.instagram.com/p/CV-UX9h-jaxm/>

Kuva 32: Makia. 2021. *Moominmamma-malliston pitkä sitaatti t-paita*. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa: <https://makia.com/moominmamma-by-makia/>

Kuva 33: Salminen, M. *Moominmamma-malliston Ninni-aiheinen t-paita*. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa: <https://www.monasalminen.fi/new-gallery-86/>

Kuva 34: Museot. 2020. *Pekka Halosen Tomaatteja maalauksen pohjalta tehtyjä tuotteita*. Viitattu: 21.3.2023. Saatavissa: <https://museot.fi/joululahjat-museokaupoista>

Kuva 35: Amos Rex Shop. *Egyptin loisto -näytteen tuotteita*. Viitattu: 21.3.2023. Saatavissa: <https://amosrexshop.fi/category/2/egyptin-loisto>

Kuva 36: Amos Rex Shop. *Yasushi Koyaman SÖPÖ – Egypti keramiikkaa*. Viitattu: 21.3.2023. Saatavissa: <https://amosrexshop.fi/product/18/sopo-horus>

Kuva 37: Malva Museo. *Malvan visuaalista identiteettiä hyödyntäviä tuotteita*. Viitattu: 21.3.2023. <https://verkkokauppa.lahti.fi/museokauppa/tuote-osasto/malva/>

Kuva 38: Malva museo. *Malvassa myytäviä paikallishistoriasta kertovia tuotteita*. Viitattu: 21.3.2023. Saatavissa: <https://www.malvamuseo.fi/tule-meille/museokauppa/>

Kuva 39: Virtanen, O. 2021. *Minnan salongissa -postikortti*. Viitattu 21.3.2023. Saatavissa: <https://oona-virtanen.myportfolio.com/minnan-salongissa>

Kuva 40: Kuopion kaupunginkirjasto. *Minna Canth salongissaan*. DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa: <https://digi.kirjastot.fi/items/show/133792>

Kuva 41: Scuffert, A. *Maisema tuomiokirkon tornista*. DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa: <https://digi.kirjastot.fi/items/show/133768>

Kuva 42: Kuopion kaupunginkirjasto. *Puijon puutori*. DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa: <https://digi.kirjastot.fi/items/show/133797>

Kuva 43: Bain, D. *Sam / play*. Viitattu: 4.1.2023. Saatavissa: <https://davebain.com/risograph-printing-sam>

Kuva 44: Muraja, A. 2019. *Minnan salonki Korttelimu- seossa*. Viitattu: 1.4.2023. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006302272.html>

Kuva 47: KUHMU (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). 2017. *Viktor Barsokevitchin valokuva lääninhallituksen talossa*. Viitattu: 2.4.2023. Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/kuhmu/35014047870/in/album-72157684882580493/>

Kuva 48: Columbia Music Entertainment. 2005. *We Love Katamari Damacy Soundtrack*. Viitattu: 15.3.2023. Saatavissa: https://www.game-ost.com/albums/16195/we_love_katamari_damacy_original_soundtrack/

Kuva 50: Warde, B. 2022. *Harvest Quilt*. Viitattu 2.4.2023. Saatavissa: <https://bird-illustration.com/jv-9g2sonfgq1xb8c9as2tjksdy0fqf>

Kuva 56: Bain, D. *Sam / play typografiaa*. Viitattu: 4.1.2023. Saatavissa: <https://davebain.com/risograph-printing-sam>

Kuva 58: Bain, D. *Sam / play yksityiskohta*. Viitattu: 4.1.2023. Saatavissa: <https://davebain.com/risograph-printing-sam>